

Po pošti prejemati:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta : 13 — h
četrt : 6,50 — h
mesec : 2,20 — h

V upravnishvu prejemati:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta : 10 — h
četrt : 5 — h
mesec : 1,70 — h

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in izdatke
sprejema upravnishvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniš
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 129.

V Ljubljani, v soboto 8. junija 1901.

Letnik XXIX.

Limanice.

Liberalna stranka na Slovenskem trpi na isti bolezni, kakor liberalne stranke pri drugih narodih. Njen program je prav za prav le nekaj splošnih fraz o svobodi, katero pa poznajo liberalci le zase in za nikogar drugega.

A ravno ta splošnost jim je prav, ker lahko vse obljubujejo, a ničesar ne izpolnijo. Meščanom se je liberalizem lagal, da bo povzdignil mesta in da bo v mesta napeljal dohodke iz cele dežele, kmetom se pa sedaj laže, da se bo potegoval za njih gospodarske koristi. Bil je pač obema enako — odkritosrčen. Liberalci so morali povsod večkrat prenavljati svoje ime in svoj program.

Tako se prelevljajo tudi naši liberalci. Da bi na Dolenjskem preslepili kmete, igrati se hočejo pri prihodnjih deželnozborskih volitvah kot kmečka stranka. Že pri zadnjih volitvah so hoteli kmete s tem preslepiti. Zadnji trenutek je začel dr. Tavčar svojo stranko po dolenjskih oštarijah hvaliti, kmetom je razkrival dotlej nezane liberalne zasluge za kmečki stan in — to je bilo glavno — zabavljaj čez škofo in duhovne. Kopiral je barona Rokitskega in njegov „bauernbund“, ki tudi nič drugega ne dela, nego samo čez katoličane zabavlja.

Sedaj hočejo to kopijo izvesti dalje. Nemstvo uradništvo in trgovstvo po mestih se zdi liberalcem že tako gotovo, da se hočejo brez skrbi za svoje mestne pozicije konstituirati kot kmečka stranka. Ne vemo, če se jim bo račun v mestih obnesel, a to vemo, da tam, kjer je kmet količkaj poučen o liberalstvu, bo vedel odgovoriti liberalcem po njih zaslugah.

Predržno je res, da se upajo moške, ki so sramotili javno kmečke zastopnike, ki so še celo v dež. zboru besedo „kmet“ imeli za psovko, da se upajo ti moške sedaj nastopati kot kmečki prijatelji. Neobhodno potrebno je torej, da naši somišljeniki po shodih in v društvih poučujejo ljudstvo, kaj jim je dala liberalna stranka.

Liberalizem je zakrivil, da so se sklenili kmetom škodljivi zakoni, ki so kmečki

stan razkosali in razdrobili in pahnili ljudstvo v nesrečo. Liberalizem je vpeljal vknjižene dolgove in prisilne dražbe, liberalizem je pomnožil davke. Liberalizem je v gospodarskem pogledu kapitalizem in je z ljudskim denarjem napolnil žepe milijonarjem. Dr. Tavčar sanja sedaj o veliki slovanski stranki v drž. zboru, ki bi zabranila, da ne pridejo na površje krščanski moške, ki bi naredili konec temu izkoriščanju.

Kranjski liberalci so v zvezi z nemškimi grajščaki v deželnem zboru in vsaki-krat glasujejo združeno proti kmečkim koristim.

Kranjski liberalci hočejo uničiti kmečko organizacijo. Zmagati hočejo v dež. zboru, da bi oškodovali kmečke posojilnice in razbili gospodarske zadruge. Liberalci so krivi, da c. kr. kmetijska družba ni storila več za kmeta, kakor bi bila lahko storila, ker je imela vladno pomoč.

Kranjski liberalci hočejo, da bi še nadalje kmet drago plačeval bankam zavarovalnico in malo dobil, kadar pogori. Zato so preprečili ustanovitev deželne zavarovalnice, ki bi bila kmetom pomagala, in zato hočejo z lažmi in obrekovanjem, podkupljeni od židovskih bank, uničiti „Vzajemno zavarovalnico“.

Kranjski liberalci kakor stekli psi napadajo vsakega poštenega moža, ki hoče ljudstvu koristno delati, ter mu v liberalnem „Narodu“ trgajo čast. Vsa koristna ljudska društva so že umazali s svojim obrekovanjem.

Liberalizem je pri nas gojil oderuštvo, liberalizem je kriv, da je na tisoče kmečkih posestev prišlo na boben. In sedaj, ko bje liberalizem odločilni boj proti kmečkemu stanu — sedaj naj bi kmetje volili zastopnike te za poljedelstvo pogubne stranke.

Proti liberalnemu „bauernbundu“ morajo v prvi vrsti nastopiti moške, ki so že izkušeni v gospodarski organizaciji, ter poučevati ljudstvo. Posebno na Dolenjskem morajo naši somišljeniki napeti vse moči, da obvarujejo ljudstvo pred zapeljivci.

Govor posl. Žitnika o vodnih zgradbah.

(govoril v drž. zboru dne 30. maja.)

Kdo želi vodne ceste?

Visoka zbornica! Naj se mi odpusti, če pričnem z nekaterimi splošnimi opombami, ki ne spadajo popolnoma v okvir nadrobne razprave, in če morda mimogrede izgovorim besede, ki bi se mogle tako tolmačiti, kakor da bi načeloma nasprotoval vodnim zgradbam (vodotokom) ter opravičenim koristim gotovih pridobitnih vrst. Ne, gospoda moja, to ni res. Dokaz temu je dejstvo, da sem vpisan kot za - govornik.

Slavna gospoda! Poročevalec o vodotoku od Donave do Vltave, velečislani g. tovariš Kaftan, katerega vse stranke visoke zbornice poznajo in čislajo kot večšaka v tem vprašanju, piše koncem svojega poročila:

„Še nikdar ni bilo na dnevnem redu avstrijske prometne politike vprašanje, ki bi tako daleč segalo v svojih namenih in tako temeljito predrugačilo prometne razmere z ozirom na gospodarsko življenje avstrijske države, kakor so vodne ceste po enotnem načrtu. Gospodarska dobra sicer niso najsvetejša dobra narodova, toda so in ostanejo korenine, iz katerih klije duševno in kulturno življenje narodovo.“

Tu navdušenim besedam g. Kaftana popolnoma, iz čelga srca pritrjujem. Vsak narod si more le tedaj zagotoviti srečno, slavno bodočnost, ako spozna svoje kulturne in gospodarske potrebe ter vse stori, da jim ustreže. (Pohvala.)

Narod pa, ki skrbile za potrebe trenutka, taje zgubljen, ker ga njegovi marljivejši sosedi je prislošnem tekmovalju prekosé in potlačijo. (Tako je!)

Jaz mislim in sodim, da je tudi avstrijsko prebivalstvo v nekem pomenu celota, katere zdravo državno življenje je odvisno od gotove vzajemnosti in reciprocitete na raznih poljih javnega življenja.

In s tega višjega, splošnega stališča, presojam obe velikanski podjetji, zgradbo

železnic in vodnih cest, in ne z malenkost nega stališča krajevnih koristij v posameznih deželah ali — celó le s stališča narodnih, socialnih in političnih nasprotij.

Zato pa tudi ne morem odobravati raznih poskusov, da bi se med južnimi in severnimi deželami države ustvarila umetna nasprotja in da bi bile vodne ceste le nekaka odškodnina za severne dežele.

Saj je povsem naravno, da so industrijske severne kronovine, katere po svoji večji davčni moči tudi največ prispevajo k državnim troškom, popolnoma opravičene od vlade zahtevati, da jim skrbi za prometna sredstva. Toda blagovolite tudi pomisliti, da tudi nekatere južne dežele ne plavajo v masti vladnih milostij in darov. To sem hotel le omeniti, in sedaj k stvari.

Zgodovina vseh stoletij nas uči, da trgovina in industrija dajeta državam bogastvo in moč. Jaz sicer ne hvalim militarizma in sem prepričan, da so bile mnoge vojske brez potrebe. Vendar je istina, da se morejo le bogate dežele vojskovati, ustanavljati naselbine ter si za svoje pridelke in izdelke osvajati in razširjati nova tržišča.

Ko pa se je razcvetela trgovina in razvijala industrija, razvijala in zboljšavala so se tudi prometna sredstva.

Razne ceste so ravno žile gospodarskega življenja, in kot take so bile vodne ceste (vodotoki) že davno znane pred železnicami.

Vendar pa malo dvomim — ako vam si o tem velikanskem vprašanju ne prisvajam končne sodbe —, da bi bilo nenadno navdušenje za ravno nameravane vodne ceste popolnoma opravičeno.

Vsa čast moderni tehniki, ki premôre že neverojetne stvari. Vendar pa ne morem zamolčati, da niso vsi tehniki najboljši gospodarji. (Pritrjevanje.) Izkušnja uči, da država, dežela ali mesto v svoji režiji vedno najdražje zidajo. Gospodje tehniki hočejo graditi velike stavbe, kar je sicer lepo in hvalevredno, račune pa seveda prepuščajo drugim.

Visoka zbornica! Jasno je, da je danes podoben finančni načrt glede stavbenih troškov za vodne ceste in rentabilitete skoraj

LISTEK.

Razno orožje.

Način in izid boja odvisna sta ne ravno v zadnji vrsti tudi od kakovosti orožja, s katerim nastopajo bojevniki. Mislimo, da je to tako splošno znana resnica, da nam je ni treba še posebej obširno utemeljevati. Vojaške uprave vseh armad na svetu skušajo neprestano izboljšati in popolniti orožje, ne ravno v veliko veselje davkoplačevalcev.

Brez strahu pred kakim ugovorom si torej upamo zapisati stavek: Armada, ki bi šla v boj oborožena s pištolami, s kakoršnimi se igrajo otroci, vzbudila bi občno veselost. Temu stavku se utemeljeno ugovarjati ne da, zapisali smo ga torej, če prav nam utegnejo liberalci očitati, da napadamo armado. Mogoče, da bode v ponedeljek »Sl. Narod« kričal o »nečuvnem napadu na armado«, toda vojaški strokovnjaki nam morajo pritrditi, ako pravimo, da bi tako, kot smo ravno povedali, oborožena armada mogla le v tem slučaju premagati sovražnika, ako bi isti ob nje pogledu od smeha popokal. Mrtev bi potem sovražnik seveda tudi

bil, to je res, in morda nameravajo na ta način liberalci sedaj uničiti »klerikalnega zmaja«.

Ta sum je v nas vzbudila sinočnja številka »Slov. Naroda«. Ta list se sinoči strašno zaletava v klerikalce, toda z orožjem, katero bi k večjemu rabil kak otročaj. No, pogledimo!

Prvi napad: Marijine družbe udeležile so se procesij sv. Rešnjega Telesa in imele so zastave, katere so nosile pri ženskih družbah ženske. Grozno! To je vrhunec klerikalne hudobije! Ubogi liberalci, koliko morate trpeti od klerikalne zlobe! To je madež na klerikalni stranki, ki ga ne operejo vse solze, katere nad tako nečloveško zlobo pretakajo liberalci. O ti izprijenost klerikalna ti! S tem groznim činom so klerikalci spravili naš ubogi narod na rob propada. Po konci liberalci brez razlike narodnosti, in v boj proti kranjskim klerikalcem! Vsenemci najbrž interpelujejo v državnem zboru, kako so se zamogli zastopniki oblastev udeležiti take procesije.

Mi ne bomo popraševali, od kod so dobili gradivo za tako interpelacijo, saj je iz liberalnih časnikov vsem tistim, ki verjamejo, znano, da se Vsenemci pečajo s pro-

učevanjem slovenščine in z vnemo prebirajo naše časnike, torej bodo gradivo za tako interpelacijo morda iz našega lista zajeli. Ljubezen Vsenemcev do našega jezika je ganljiva in pričakujemo v kratkem temeljite študije iz peresa dr. Schalka o Levčevem pravopisu. To bo zasluga naših liberalcev. Narod, spoštuj jih!

Drugi napad: Klerikalni drž. poslanci so pri procesiji sv. Rešnjega telesa klečali. To je pa nekaj za poslanca Steina ali Wolfa. Neverjetno, kaka korupcija vlada med klerikalci! Kaj tacega še svet ni doživel! Sedaj so pa klerikalci doigrali! Narod si bode prihodnjič izbral drugih mož. Kako utriplje veselja srce propalim liberalnim kandidatom ob tej novici, toda počilo jim srce veselja ne bo, ker se že pravočasno spomnijo, da je liberalce tak up navdajal že večkrat. O ti klerikalni poslanci, oni imajo edino klerikalno stvar, katero liberalci ljubijo, namreč klerikalne mandate. Kajti obče znana resnica je, da pravi liberalci klerikalcev ne more trpeti, njih mandate pa bi imel rad. Bojimo se, da ostane ta ljubezen nesrečna. Proti tej bolezni pa ne pozna svet sredstva. Stari homeopati imajo sicer znano pravilo: Akonit je najboljši mitel, — če te v srcu kaj boli,

— če ljubezen je nesrečna, — kroglice vzemi dve ali tri! Morda naj bi liberalci to poskusili.

Tretji napad: Sedaj je bilo na Kranjskem mnogo požarov, če bi vsa škoda morala pokriti »Vzajemna zavarovalnica«, kaj potem? In »Slov. Narod« vpije: »Komur je mar ljudstvo, naj poučuje, da naj se nikdo ne zavaruje pri takih špekulacijskih zavarovalnicah, kakor je škofova«. Take bedarije, mislimo, ne bodejo z resnobo brali tudi najbolj naivni liberalci. Kedor pa smatra take stvari resnimi, on bi bil moral zavarovati svojo pamet, dokler jo je imel, če je sploh kje tak zavod. Naj liberalci hitro ustanove tako zavarovalnico, saj imajo »strokovnjakov« dosti v svojih vrstah. Toda bojimo se, da bi tak zavod bil kmalu pri kraji s svojim denarjem, kajti ni šala, vsak dan izplačevati nečuvne svote.

Tako je torej orožje naših liberalcev. »Sablja prepasana, puška pa nabasana«, to si domišljajo, kakor otroci, ki gredo na domačem dvorišču »na vojsko«. Ako jih to veseli, mi, dragi bravci, jim nečemo kaliti veselja, kajne da ne. saj s tem razveseljujejo tudi nas.

nemogoč. Toda visoka vlada in državni zbor mora to velevažno vprašanje imeti vedno pred očmi, da se ne zvrne ravnotežje v državnem gospodarstvu ali da ne zagazimo v dolgove brez konca in kraja.

Ako hočemo dobro presoditi to vprašanje, moramo pač upoštevati dejstvo, da se ni že zasebni kapital polastil tega podjetja. Da se ni zgodilo, je gotovo vzrok ta, ker ni upanja, da bi se vsaj primerno obrestoval stavbeni kapital.

V vseh poročilih se posebno in z razprtimi črkami naglašajo, da bodo nove vodne ceste celo vrsto blaga rešile iz otrplosti in jo privedle v tok gospodarskega življenja. A to bode le tedaj mogoče, kar je vsakemu jasno, ako bodo prevozní troški mnogo nižji, nego na železnicah. Jaz to le toplo želim, ali pa se tudi zgodi, to je še nerešeno vprašanje, kajti računi po raznih listih in poročilih so naravnost pretirani in neverjetni. Gospoda, pomisliti moramo, da od vodnih cest pri nas v Avstriji zaradi neugodnejših orografskih in hidrogrfskih razmer ne smemo tega pričakovati, kar morejo vodne ceste koristiti v planjavi.

Res je, da se kanali ne bodo gradili le za danes in jutri, ampak za bodoča desetletja in stoletja, ko mora priti trenotek, da železnice ne bodo več zmagovale tovrnega prometa.

Tudi je res, da pridejo v promet milijoni denarja, ki bodo poživili narodno gospodarstvo, in da se bodo posledice, učinki, pokazali v državnem gospodarstvu. Ali pa bodo ti učinki tudi državnim financam na korist, to pa je drugo vprašanje. Ako hočete, da bodo umetne vodne ceste izvrševale svojo gospodarsko nalogo, potem država ne bode smela tako visoko obdačiti plovitve, da bi vodne ceste ne mogle izvrševati gospodarske svoje naloge.

Tega menda vendar ne nameravate, da bi bile vodne ceste ujedalke na državi in njenih financah, kakor so danes državne železnice.

Seveda, država bode že iskala in tudi našla vire v pokritje obrestij in amortizacije posojila, toda uganka mi je, kako bodo dežele in davkoplačevalci sploh našli svoja sredstva.

Zato je tudi umevno, da Nj. prevzvišeni, predsednik v svojem govoru o tej predlogi ni vzbujal posebnega optimizma. Zdelo se mi je, da hoče g. ministerski predsednik vso odgovornost za ta velikanska podjetja prepustiti prebivalstvu ter malo ohladiti prenapete nade.

Velika industrija in kapital.

Gospoda! Navdušenje za vodne ceste pa izvira tudi odtod, ker industrija, velika trgovina in premakljivi kapital veliko preveč pričakujejo od „proste igre gospodarskih močij.“

Rekel sem sicer začetkom, da industrija in trgovina državam dajejo bogastvo in moč. Toda drugo vprašanje je, ali pa so v takih državah tudi enako srečni vsi slojevi prebivalstva.

Nočem izreči svoje kritike v tem oziru, temveč navesti hočem le besede, katere je znani in slavni narodni ekonom v Berlinu, Adolf Wagner, l. 1883 govoril na nekem shodu na Dunaju. On pravi:

„Gotovo je in pribito, da so fiziokrati prejšnjega stoletja in Adam Smith ustvarili zistem, ki je imel do najnovejšega časa samooblast v Evropi. To je bila doba gospodarskega individualizma in liberalizma. In nesreča je bila za državo, da je ravno v tej dobi nečuvno napredovala industrija vsled velikanskega razvoja tehnike. Res je sicer, da se je pod vlado tega zistema, ki uči neomejeni individualizem in svobodno konkurenco, jako pomnožilo narodno bogastvo in da se je produkcija razvila do nečuvne meje.

Ako pa vprašamo, ali se je gospodarsko in družabno stanje srednjih in nižjih slojev prebivalstva v isti meri povzdignilo, potem moramo to vprašanje odločno zanikati.

Navzlic velikemu napredku kulture ima danes revež m a n j upanja z delom si zagotoviti boljšo bodočnost, kakor kedaj prej.

Enake misli marsikje v svojih spisih razvija tudi bivši finančni minister dr. Steinbach; pa tudi sedanji finančni minister ne nasprotuje temu prepričanju.

Toda istina je, kakor pravi znani Grimm: „Na svetu je mnogo moč, ki pravo mislijo in ude, ko pa pridejo do vlade, navadno v dvomih omahujejo in pozabijo svoje nauke.“

Brez dvoma bodo nameravane vodne ceste v prvi vrsti in najvišji meri služile in koristile veliki industriji in veliki trgovini. Dobro, jaz sicer želim industriji in trgovini vse najboljše. Prepričan sem namreč, da sta industrija in trgovina največjega pomena za vsako državo; vem tudi dobro, da se morata avstrijska industrija in trgovina na svetovnem trgu boriti z največjo konkurenco. Obžalujem tudi, da ravno v moji ožji domovini industrija peša, ker ne najde trdnih, zdravih tal, dasi imamo dovolj vodnih močij in tudi naravnih produktov. To moram pripomniti, da me krivo ne sodite.

Veliki in mali moč.

Toda, gospoda moja, država pa mora skrbeti tudi za „malega moža“, izvrševati mora dolžnost vsestranske pravičnosti. (Pritrjevanje.) Z veliko spretnostjo izvršena organizacija osredotočenega velikega kapitala na eni strani, s posnemanjem vredno disciplinirano rastoča delavska koalicija na drugi strani, to sta dva faktorja, ki bodeta srednji stan strla, kakor žitno zrno dva mlinska kamna.

Tu tiče vzroki nevarnega vretja, ki se vedno bolj širi mej nižjim ljudstvom. In kdo bode, vprašam častito gospodo, vzdržal mir in red v državi, „ako kmet v vojaški suknji“ postane berač? (Tako je, res je!)

Socijalno vprašanje ni več prazna beseda, ampak je v vseh državah vzraslo do orjaka, ki ima je klenepodplate, z železno roko tolče na vrata parlamentov in z gromovitim glasom zahteva vstop kot vsakdanji gost, dokler sene izpolnijo njegove opravičene želje in zahteve. (Tako je!)

Politične stranke, gospoda moja, izumirajo, a porajajo se socijalne stranke, ki oživljajo tlečo žrjavico pod mrtvim pepelom. (Istina!)

Torej ne zavezujmo si očíj, ne mašimo si ušes, z bistrim pogledom presoajmo sedanje razmere! Kaj vidimo? Kmet se bori za svojo grudo, mali obrtnik za svoj obstanek in mnogi delavec za vsakdanji kruh. Kmet vidno propada, revščina in obupnost se širita v najširših krogih prebivalstva.

Tako se deli ljudstvo v dva sovražna, nejednaka tabora. Kjer denar, tam moč, kjer revščina, ondi nemoč. Revščina pa je ono breme, ki je vedno težje, čim več jih to breme nosi in čim dalje. In v takih razmerah mora država propadati in s časom propasti.

Ako pregledujemo zgodovino človeškega rodu, ne zapazimo slepega slučajja, niti v dobah sreče, niti v časih nesreče in razpada. Tako piše slavni zgodovinar T. Mommsen v svoji zgodovini rimljanskega naroda: „Preveliko zadolženje srednjih zemljiških posestnikov je povzročilo one strašne prekucije, vsled katerih je malone propala mlada republika. Rimski kapitalisti so brez dvoma vsaj toliko uničili rimsko moč, kakor Hamilkar in Hanibal.“

Zgodovina nam kaže s krvjo in plamtečimi črkami v razvalinah ono prastaro resnico, katero duhoviti Schiller izraža z besedami: „Svojega nekaj moraš imeti, ali kot tat in ropar živeti.“

Sicer so te besede le pesniške, vendar pa v jedru resnične. Ako to ni res, potem vrzimo vso zgodovino na ogenj. Toda preteklost je ključ do sedanjosti. Pridejo rodovi, ki ne bodo mogli pojmiti gospodarskega klanja, kakor mnogi ne morejo ali nočejo umeti nekdanjih čarovniških pravi. (Res je!)

Kmečke zahteve.

Častiti gospodje! Ne čudite se, ako kmečki zastopniki ravno sedaj posebno naglašamo opravičene in skromne svoje želje, ko se dovoljuje milijarda kron za železnice in

vodne ceste, kar bode gotovo v prvi vrsti služilo le industriji in veliki trgovini.

Gospoda, v Avstriji že od nekdanj razne vlade s kmeti pometajo kakor s pepelčico. Navada je pri nas, da vsak trošek za kmečke namene skubejo na vse strani, da prihranijo nekaj stotakov, a danes se z mirnim srcem ponuja milijarda.

Kar nam v predlogi ugaja, to je paragraf 5., ki določa potrebno uravnajo rek in hudournikov ter v ta namen zagotavlja višje državne prispevke.

V proračunu za tekoče leto pa je določenih le 2.500.000 kron za melioracijska dela. To je vendar premalo z ozirom na velike potrebe v raznih avstrijskih kronovinah, zato predlagam dostavek k 8. resoluciji: „Letni državni prispevek za zboljševalna dela naj se zviša na 4 milijone.“ (Dobro, dobro!)

Ljubljansko barje.

Ker skoraj gotovo v nadrobni razpravi več ne pridem na vrsto, zato moram sedaj vladi predložiti nekatere naše želje.

Predvsem želimo, da se čimprej prične osuševanje ljubljanskega barja. V smislu dež. zakona se je 23. avg. 1877 osnoval poseben močvirski odbor, kojega naloga je, da vzdržuje in popravlja od l. 1860. do 1868. izvršena osuševalna dela. Ko pa so se leta 1878. začele ponavljati nevarne in škodljive povodnji, je bil močvirski odbor prisiljen, da po strokovnjakih preišče vzroke nenadne prikazni in poišče sredstva, s katerimi bi bilo mogoče odstraniti veliko nevarnost.

V ta namen je s pomočjo poljedelskega ministerstva od 26. aprila do 10. maja 1880 v Ljubljani zborovala enketa najslavnejših domačih in tujih hidrotehnikov in kulturnih inženjerjev. Vspheh je bil ta, da je civilni inženjer Podhagški na Dunaju v dogovoru z vlado dobil nalog, da izdela načrt. Po tem prvem načrtu bi troški za osuševanje barja in uravnajo raznih pritokov znašali okoli 1.578.730 gld.

Leta 1888. in 1889. sta bili sklicani novi enketi, ki sta troške nekoliko znižali ter z ozirom na velike in vedne povodnji priporočali, naj se z delom hitro prične. Ta načrt pa je danes že zastarel. Da se ni delo pričelo ali načrt že preje prenaradil, to je posledica „avstrijske točnosti“. (Pritrjevanje.)

L. 1889. je kranjski deželni zbor sklenil zakon, po katerem naj bi za osuševanje ljubljanskega barja prispevali: država, dežela, ljubljansko mesto in udeleženci na barju. Z ozirom na slabo finančno stanje in veliko revščino kranjske dežele, kakor tudi udeležencev, moremo pač pričakovati, da bode država prispevala 50%. Toliko je država dovolila za uravnajo Neretve, Adiže in drugih rek, v nekaterih slučajih še več.

Osuševanje ljubljanskega barja pa je v istini nujno potrebno. Takoj za ljubljanskim mestom se prične močvirje ter obsega okoli 25.000 oralov. Bilo bi gotovo velikega gospodarskega pomena, ko bi se to barje pridobilo za poljedelstvo. S tem bi se zboljšale tudi zdravstvene razmere v Ljubljani in okolici, dežela, država in ljubljansko mesto bi si vsako leto prihranili znatne svote, ki jih delé poplavljenim barjanom. Treba je namreč pomisliti, in to posebno naglašam, da imajo lastniki in prebivalci na barju vsled povodenj na leto povprek do 100.000 gld. škode. Redne povodnji uničujejo setev in žetev, in vedno revnejši poškodovanci prosijo pomoči.

Notranjske vode.

Osuševanje ljubljanskega barja pa je tudi zato nujno potrebno, ker šele potem se more in sme pričeti z uravnajo in odpeljavo poplavnih vodâ v planinski, cirkniški in starotrški dolini ter na Pivki.

Pivka je sicer jako zanimiva, toda sedaj škodljiva voda. V vsem svojem toku preplavlja polja in travnike ter povzroča velike škode. Ta čudna reka pa se more šele potem pravilno uravnati in povodnji omejiti, ako je osušeno ljubljansko barje. (Res je!) To barje je namreč najnižji zbiralnik raznih notranjskih vodâ, katere pa se ne morejo in ne smejo — kakor trdijo hidrotehniki — preje uravnati, dokler ni urejen in zagotovljen reden odtok Ljubljanice in njenih pritokov.

Da pa bode mogoče izvršiti ta in druga nujna dela, je kranjski deželni zbor l. 1899.

sklenil zakon, s katerim se je ustanovil zaklad za javna dela in povzdigo poljedelstva. Ta zaklad bi znašal štiri milijone kron. Zakon je že potrjen, denar torej zagotovljen. Toda dežela potrebuje tehnikov, ob enem pa tudi državne podpore. Tega vendar ne more država zahtevati, da bi revna dežela in še revnejši udeleženci vse sami naredili in plačali!

Z ozirom na te razloge predlagam resolucijo:

„Visoka c. kr. vlada se pozivlje, naj vse potrebno ukrene, da se čim preje prične osuševanje ljubljanskega barja.“

To je naša želja, ki se more uresničiti, ker vsa vodovodna in druga pravna vprašanja so rešena, in najnovejši, popravljeni načrti so menda že pri vladi. Toda žal, da tudi v ministerstvu ni dovolj tehničnih moči in da delo zastaja. Res sramotno je, da naša poljedelska država tako malo stori in skrbi za poljedelstvo.

Vipavske in druge vode.

Kakor sem že omenil, mora za ljubljanskim barjem priti na vrsto uravnava P i v k e in cirkniškega jezera. Ze l. 1893. je g. V. Puttick izdelal generalni načrt ter preiskal v zadnjih letih vse notranjske kotline in vodotočja. Deželni odbor kranjski je že naprosil visoko vlado, naj bi ona po svojih inženjerjih izdelala nadrobne načrte. Toda odgovor je vedno: Nimamo potrebnih moči!

Dalje je nujno potrebna uravnava V i p a v š č i c e in njenih pritokov. O tem ne govorim obširneje, ker sem vso žalostno zgodovino uravnave vipavskih vodâ natančno opisal v predlogu, ki je tiskan v prilogi 774. Prebivalstvo se bode moralo izseliti iz vipavske doline, ako država ne pomaga, da se vipavske vode v kratkem uravnajo. Pred 30. ali 20. leti bi bili morda vipavske vode uredili še s 50.000 gld., danes pa po najnovšem načrtu znaša proračun že 600.000 gld. Kaj je vzrok? Zopet malomarnost in vedno odlaganje. (Tako je!)

Dalje je treba uravnati deročo kamniško B i s t r i c o, ki v spodnjem toku dela velikanske škode. Ta voda postaja vedno nevarnejša. Z gosp. tovarišem Pogačnikom smo tudi nedavno vložili predlog gledé uravnave Bistrice.

Istotako je potrebna uravnava S o r e in R a č n e, ki v žirovski dolini in pod Škofjo Loko do Save delata mnogo škode.

Uravnati je treba v spodnjem toku tudi K r k o. Že leta 1888. je kranjski deželni zbor sklenil, naj se naroči generalni načrt. Deželni odbor je poljedelskemu ministerstvu poslal obširno poročilo ter prosil, naj bi država po svojih tehnikih izdelala nadrobni načrt. Odgovor je bil: Nimamo moči, nimamo denarja!

Vodovodi.

Na Kranjskem imamo torej kraje, kjer je preveč vode, a imamo jih še več, koder ljudje in živina žejo trpé. Opozarjam samo na K r a s in S u h o K r a j i n o. Te pokrajine so kakor rešeto, skozi katero deževna voda šumi v podzemeljske jame in se tukaj nabira v jezera ter ob večjem deževju izstopa in preplavlja cele doline, kakor sta ravno Pivka in cirkniško jezero. In ta ljuknjasta tla so ravno vzrok, da v mnogih krajih na dolgo in široko ni stalnih studencev. Tako je skoraj povsod na Notranjskem in v Suhi Krajini doli proti Kočevju.

Deželni zbor kranjski je zadnja leta z državnimi podporami in prispevki udeležencev zgradil že mnogo vodovodov, napajališč in kapnic po deželi. Res, mnogo se je zgodilo, ker vse stranke v deželnem zboru so prepričane o potrebi dobre pitne in porabne vode za ljudi in živino. Na stotisoče je dežela sama že izdala v te namene od leta 1886.

Toda še polovica dela ni izvršena. Na stotine prošenj še leži nerešenih. Ako hočeta deželni zbor in odbor ustreči vsem prošnjam in izvršiti vse načrte, ki leže pri deželnem stavbenem uradu in poljedelskem ministerstvu, potrebujemo morda še 3 do 4 milijone gld., ako uračunamo troške za osuševanje ljubljanskega barja in uravnave raznih hudournikov.

Našteti hočem samo nekatere vodovode. Tako so načrti gotovi za vodovod v Suho Krajino, proračun 110.000 gld., Za Novo Mesto bode veljal vodovod 187.000 gld. za Posto-

jino 56.000, za Cirknico in Rakek 96.000, za Kranj in okolico 287.000, za Trbič 75.000, za Trnovo 16.000, za Metliko 52.000 gld. Samo ti našti vodovodi bodo pobrali najmanj 879.000 gld., to je, 1.758.000 kron.

Koliko pa je še drugih manjših vodovodov, katerih nujno potrebujejo in željno pričakujejo ljudje in živali? Dežela pa ni mogla vsem takoj ustreči, ker ni imela ne denarja, ne tehniških moči. Mnogo se je storilo, a še več dela in stroškov čaka deželo, da povzdigne deželno kulturo in moči. (Pritrjevanje.)

Dežela je preobložena.

Deželni zbor kranjski je prepričan, da ne more s tekočimi dohodki izvršiti vseh mnogoštevilnih nalog, ako hoče vzdržati red v deželnih finančah; deželnih priklad pa ne more zvišati z ozirom na to, ker je prebivalstvo že sedaj preobloženo z raznimi davki in prikladami. (Res je!)

V takih razmerah je moral deželni zbor izven rednega proračuna iskati drugih potov in sredstev, da zmaga razna, ne še rešena gospodarska vprašanja. In vsled tega je, kakor sem že omenil, ustanovil poseben zaklad, iz katerega bodo občine in zadruga dobivale podpore in posojila za kulturna dela. Kranjska dežela je, to smem naglašati, v tem oziru toliko storila, da se sme vsporejati z drugimi večjimi deželami.

Zato pač smemo tudi mi ob tej priliki visoki vladi predložiti svoje želje in zahteve. Dovolim si visoko zbornico in vlado opozoriti na tri razloge, ki podpirajo naše zahteve.

Prvič mora kranjska dežela še nad 20 let plačevati nad 4 milijone kron na obrestih in amortizaciji za zemljiško odvezo.

Drugič je morala dežela napraviti nove dolgove vsled potresa.

Tretjič, in na to posebno opozarjam, je bila kranjska dežela po stabilnem katastru relativno in absolutno previsoko, naravnost krivično učenjena ter je morala okoli 40 let nositi čez vso mero visoke zemljiške davke.

Le poslušajte. Po starem stabilnem katastru je znašal čisti dohodek rodovitne zemlje na Kranjskem 3.535.234 gld. 88 kr. Osrednja komisija pa je v smislu člena X. zakona z dne 28. marca 1880 čisti dohodek znižala na 2.815.492 gld., torej za celih 20,3%, to je za 719.742 gld. 88 kr. In v tej osrednji komisiji je bil med 36 člani en sam zastopnik kranjske dežele. Jasno je torej, da se zastopniki drugih dežel gotovo niso ozirali le na koristi kranjske dežele, ampak so bili prepričani, da se krivica godi kranjski deželi.

Pa tudi relativno je bila kranjska dežela previsoko učenjena in torej preobložena. Čisti dohodek je bil po stabilnem katastru od orala rodovitne zemlje na Kranjskem cenjen na 7 gld. 22 kr., reci, sedem gld. 22 kr., torej najvišje v vsi državi. Za Kranjsko šele pride Moravska, kjer je bil čisti donesek cenjen na 6 gld. 47 kr.; na Štajerskem 5 gld. 58 kr. itd.

Rečna kranjska dežela je torej v 40 letih preveč plačala državi 12 do 14 milijonov goldinarjev.

In ako sedaj kljukc pritiskamo po raznih ministerstvih ali pa v zbornici prosimo pomoči za Kranjce, odgovarja se nam navadno: Nimamo denarja! Jaz bi še toliko ne očital najvišjim oblastvom, kakor nižjim in najnižjim, ki večkrate ne podpirajo naših opravičenih prošenj. Govoriti bi moral še o raznih potrebah Spodnje Štajerske, katero tukaj zastopajo slovenski tovariši. Toda čas hiti in opozarjam samo na potrebo uravnave Save, Drave in Besnice.

Usmilite se kmeta!

Hočem končati. H koncu pa še ponavljam: Želim vsakemu stanu najboljše, tudi industriji in trgovini. Toda v prvi vrsti pa želim pomoči in podpore nižjim stanovom, ki se danes z vsemi močmi boré za svoj obstanek. Pomagajmo eden drugemu, in vsem bode pomagano; podpirajmo pa v prvi vrsti reveža. In kdo je ta revež? Največji mej vsemi je danes naš srednji in mali kmet. Jaz sem nedavno v odseku in zbornici iz prepričanja glasoval za osemurni delavnik v rudokopih pod zemljo. Slišati sem moral

očitanje, da sem rudečkar. Ne, gospoda moja, jaz sem črn, toda edini namen mojega javnega delovanja je, da s skromnimi močmi služim narodu svojemu, in v prvi vrsti ubogemu Lazarju, našemu oratarju, ki že lakote umira pred vratmi parlamenta. Dovolj smo slišali obljub, mi hočemo videti dejanja, in sicer dejanja v duhu večne krščanske ljubezni, ki vse premaga, in krščanske pravičnosti, ki vse poravna. (Živahna pohvala. Govorniku čestitajo.)

Druga železniška zveza s Trstom.

(Govor poslanca Jos. Pogačnika v seji posl. zbornice dne 22. maja t. l.)

(Konec.)

Nase postaje so tako konservativne, da se od leta 1870 — razun dveh verand, kar moram pohvalno omenjati (Veselosť) — niso prav nič premenile in dandanes ne ustrezajo niti potrebam potujočega občinstva niti osobju. Ljubljanski državni kolodvor je res pravi unicum. Sodili bi, da je državni železnici res kaj do tega, da ima vsaj v deželnem stolnem mestu primerno postajo. Toda nič tega! Kakor jo je v letu 1870 postavila cesarjevič Rudolfova železnica, taka je danes, le za 50 odstotkov slabša. Državna železnica, v njeno čast moram povedati, je že pred leti uvidela, da se mora kolodvor absolutno razširiti, ako hoče ustrezati dvojnemu prometnim potrebam. Toda že ravno toliko let se igra z južno železnico, vsako leto predloži drug načrt za osrednji kolodvor ali za razširjenje lastnega kolodvora in prihodnje leto prične repliko oni del, ki prejšnje leto ni vodil za nos drugega dela. (Veselosť.)

Tako se veselo vrste že nekatera leta in sedaj ima konečno priti do tega, da zgradi južna železnica nov kolodvor. Državna železnica ostane konservativno pri starem.

V prvi vrsti, moram reči, manjka tu dobrohotnosti od strani beljaškega ravnateljstva. Potrebna je le jedna prošnja — ne mislim od strani osobja — v Beljak od strani kake občine ali zasebnika ali društva in staviti moremo sto proti jedni, da bo državna železnica našla povod, da jo odbije. S tem sovražnim tokom se hočem približje pečati povodom razprave o proračunu železniškega ministerstva, danes sem hotel izraziti le svojo bojazen, da postane po dovršitvi bohinjske železnice proga Trbič - Ljubljana lokalna železnica pete vrste.

In sedaj preidem na nekatere specijelne želje in prošnje svojih volivcev in krajev, ki leže ob projektirani trasi.

Pred dvema ali tremi leti sem skupno z gospodom dr. Krekom stavil predlog, mereč na to, da se dogradi cesta od Škofje Loke proti primorski meji, ki je v zelo slabem stanju. Vladi bi toplo priporočal, naj se informira o tem, koliko koristi bi imela zveza mej Škofje Loke, postajo državne železnice, s prvimi postajami na primorskih tleh.

Od Škofje Loke je komaj 30 klm. do primorske meje. Kako velika razlika bi bila pri voznini, ako vzamemo na jedni strani dolgo pot od Škofje Loke preko Ljubljane z južno železnico v Gorico in potem z vozom gori do meje, morda 80 km. daleč, na drugi pa od Škofje Loke do Podbrda.

V interesu uprave državne železnice bi bilo nujno potrebno, da se takoj zgradi cesta iz Škofje Loke do primorske meje. Primorska vlada gradi že dalj časa neko cesto, ki je lepo izpeljana, a običi na meji mej Primorsko in Kranjsko.

Glasom v XVI. zasedanju v letu 1900 predloženega tehniško komercialnega poročila se dotika trasa vasi Spodnje Gorje, kjer je bila projektirana tudi blejska postaja.

Na ugovor blejske občine se je preločila trasa za kakih 500 metrov južno proti Rečici od kamenitega, trdnega sveta na mehka tla in se tam projektiral kolodvor.

Pri uravnavi trase minulo leto se je pa zgodilo presenečenje, da se zgradi kolodvor, kakor je razvidno iz najnovejšega predloženega tehniško komercialnega poročila, ne v Spodnjih Gorjah in tudi ne na Rečici, marveč 1500 metrov zahodno proti Bohinju, daleč proč od vseh vasij, 40 metrov nad je-

zersko gladino, in sicer z motivacijo, da mora imeti zdravilišče kolodvor s kar najlepšim razgledom.

To utemeljevanje za zgradbo postaje se mi zdi celo za svetovne železnice, mej katere naj bi spadala tudi ta, jednostavno nepojmljivo. Radi lepega razgleda, ki naj ga ima par tisoč turistov in letovičarjev skozi tri ali štiri mesece z blejske postaje, bi naj trpeli največjo škodo tisoči domačih prebivalcev, ne samo vsled tega, ker bi morali napraviti mnoge nove ceste in jih vzdrževati, marveč tudi vsled večje oddaljenosti kolodvora, ki bi moral biti v vasi, ali vsaj blizu nje in ne na kraju z lepim razgledom. Jaz sodim, da to ni prav.

Občina Gorje, ki šteje do 3000 prebivalcev, ima že zdaj bogato razvito trgovino z lesom in domačimi obrtnimi izdelki. Občina obsega kompleks 25.000 oralov, od katerih je skoro 20.000 oralov pokritih z gozdom, ki pripada večinoma verskemu zakladu, in ki zahteva absolutno prvo projektovani kolodvor, ne pa lepega razgleda. Dokazano je, da se že sedaj nad 700 vagonov na leto zvozi v Lesce iz gorjanske občine in do 100 vagonov prevzame, akoravno znaša razdalja do železnice 10 km. Promet se bo naravno pomnoževal, ako se kolodvor čim bolj mogoče bližje pomakne. Merodajen za svetovno železnico pa more biti le promet blaga in ne letovičarji.

Nujno potrebno je torej, da se kolodvor nazaj preloži vzhodno od Bleda, kakor je bil izpočetka projektiran, ako se noče gospodarsko hudo oskudovati cele občine samo zato, da se nekaterim levičarjem že na kolodvoru nudi lep razgled.

Ako že ta lepa razgledna točka ne sme ostati brez naprav, homo Gorenjci zelo hvaliležni ministerstvu, ako napravi tam postojališče, ki se bo vsaj v poletnih mesecih prav dobro rentiralo.

Pa še jedno drugo slabo stran ima premetstev blejske postaje za poldrug km proti zahodu. Izpočetka na Boh. Beli projektirana postaja je sedaj degradirana na postajališče radi bližine blejskega kolodvora in ker se mora napraviti iz prometno tehniških ozirov mej Boh. Belo in Nomenom postaja v Štengah. V novem projektu nahajamo postajo Štenge, 4 do 5 km oddaljeno od prve vasi, sredi ozkega prelaza, in trdi se, da se mora ta napraviti iz prometno-tehniških razlogov. Poleg prometno-tehniških ozirov, zdi se, tu ni bil merodajen lep razgled, marveč žične železnice in pile verskega zaklada. Ako pravijo tehniki, da se na 20 km dolgi progi Bled-Bohinj-Bistrica mora napraviti postaja, jim sicer verujem, vprašanje pa je vsaj, ali mora biti ravno v Štengah in ne na izpočetka določenem kraju v Nomeni ali na Boh. Beli. Za železniško postajo Boh. Bela se zanima prebivalstvo 2500 duš, Boh. Bela je sedež precejšnje lesne trgovine in leži na križišču potov, ki vodijo iz gozdov v Kovec preko Kupljenika, od Pokljuke in Gorjuce preko Jame in ima že sedaj pet velikih lesnih pil. Ravno ta kraj je izredno bogat na sadju, se peča s čebelorejo in proizvajanjem apna in ima zelo razvito domačo industrijo v izdelovanju poljedelskega orodja. Kakor v celi Bohinjski dolini je tudi tu glavni vir dohodkov živinoreja in tudi konjereja in je izvoz že sedaj precej znaten. Nasprotno pa je okolica projektovane postaje Štenge v obsegu ene ure razun pil verskega zaklada neobljudena in je oddaljena od glavne vasi Boh. Bela ali Nomena jedno uro, od drugih interesovanih krajev pa 1½, do 2 uri. Dovo v ozki prelaz Štenge je posebno po zimi ob velikih sneženih zametih, ki so nekaj navadnega ob Bohinjski cesti, zelo težaven, večkrat celo nemogoč. Osební promet bi pa bil v Štengah enak ničli. Nikomur namreč ne bo prišlo na misel, 4 do 5 km peljati se nad vasjo ali ravno toliko km pred njo obstati. Če že mora biti postaja v Štengah, seveda temu nihče ne more ugovarjati.

Graditi pa postaje v krajih brez gospodarskega pomena in radi tega opuščati projektirane postaje v vaseh vendar ne gre. Izgovarjajo se, da naj bo druga zveza s Trstom svetovna železnica in ne namenjena za lokalni promet. Taka argumentacija svetovne železnice se mi ne zdi umestna. Ti-

pično svetovne železnice vendar ne more biti, graditi postaje radi lepih razgledov in v gospodarsko manj pomembnih krajih, prezirati pa cvetoče kraje, ki so v neposredni bližini železniške trase.

Vlada mora marveč na to gledati, da kolikor možno ustreže opravičenim lokalnim željam, in to so vendar lahko izvedljive želje, ker prebivalstvo ne zahteva, da se preloži sedaj določena trasa, marveč le, da se zgrade postaje v neposredni bližini večjih krajev. Te želje se temlože izpolnijo, ker je vlada v svojem prvem projektu, ki ga je predložila l. 1900, sama ravno isto hotela, kar zahteva sedaj prebivalstvo. Vlada naj vztraja le pri svojem prvotnem sklepu in odvisno je le od njene dobrohotnosti in naklonjenosti napram domačemu prebivalstvu, če hoče drugo železniško zvezo prilagoditi tudi lokalnemu prometu in željam prebivalstva, ali pa naj dobi kranjska dežela res le 28 km dolgo svetovno železnico, katere lokalni promet ne bo deležen. (Pohvala in ploskanje.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 8. junija.

Dr. Koerber o protirimske gibanju.

Z zadnjo izjavo ministerskega predsednika glede »Los von Rom« gibanja se peča mej drugimi obširno berlinski list »Germania«. To glasilo nemških katolikov piše mej drugim sledeče: »S to oficijelno izjavo je ministerski predsednik dr. Koerber dal popolno prsto pot vsenemškemu protirimovcem. Po njegovi izjavi je to gibanje v cellem obsegu in po cellem načinu, kakor se dejanski vrši, popolno na zakonitih tleh. Gospod pl. Koerber ne uvidi v tem nič nezakonitega, da se katoliška cerkev in njene naprave v Avstriji dan na dan obrekujejo in blatijo na najpodlejši način, on ne uvidi nič nepostavnega v tem, da se najinfamnejša obrekovanja katoliške cerkve, ki so jih zaplenila sodišča na podlagi drž. osnovnih zakonov, potom nečuvne zlorabe parlamenta objavljajo in razširjajo v obliki interpelacij, z jedno besedo, dr. Koerber ne uvidi prav nič nezakonitega v odkritem in z nepravimi sredstvi vršedem se napadu na pravno polje katoliške cerkve«. — »Reichspost« dostavlja, da Koerber zato tako postopa, ker hoče ohraniti delavni parlament in nikogar ne izzivati, pripominja pa, da milijoni avstrijskih katolikov ne bodo odrekli se svojim v zakonu utemeljenim pravicam samo radi tega, da bi peščica vsenemcev ne motila parlamentarnega reda.

Razprava o davku na vožne karte odložena.

Davčni odsek se je včeraj sošel, da se prične posvetovati o vladni predlogi glede uvedbe davka na železniške vožne karte, s čimur bi se prebivalstvu naložil nov dokaj občutni davek. Takoj početkom seje je pa izjavil posl. Voelkl, da se mora ta predloga odstaviti z dnevnega reda, ker nikakor ne gre, da bi se ravno pred sklepom zasedanja prebivalstvu naložil tako občuten davek. Glede izjave ministerskega predsednika, da vlada sicer ne more zboljšati položaja diurnistov, je pripomnil govornik, da so vladi na razpolago dovolj visoki blagajniški preostanki, da se z njimi lahko pokrije večji izdatek. Finančni minister naj v jeseni predloži nov načrt zakona, s katerim naj se poišče kak vir dohodkov, s katerim širši slojevi ne bodo obremenjeni. — Poslanec vit. Abrahamovicz se načelno izjavlja za predlogo, meni pa, da je sedaj za razpravo premalo časa in naj se ta odloži do jeseni. — Finančni minister je priznal, da bo tudi letos nekaj blagajniških ostankov, vendar potrebuje vlada novega vira, da se vzdrži ravnotežje v državnem gospodarstvu in pokrije primanjkljaj radi odprave mitnic, uravnave plač diurnistom in pristojbinskih olajšav. Nadaljni govorniki so naglašali, da se z blagajniškimi preostanki lahko pokrijejo vsi ti izdatki. — Konečno je bil s 16 proti 15 glasom vsprejet predlog vit. Abrahamovicza.

Kanalska predloga v gosposki zbornici.

Posebna komisija gosposke zbornice je že dovršila razpravo o vladni predlogi glede

vodnih zgradb in jo seveda vsprejela popolno nepremenjeno. Obširno poročilo za plenum gosposke zbornice je izdelal glavni poročevalec vitez Proskowetz, ki v njem naglašava velike koristi vodnih potočkov za razvoj monarhije in skuša zavrnilo razne ugovore agrarnih krogov. Objednem z vladnim načrtom je pa komisija vsprejela tudi resolucijo, v kateri se vlada pozivlja, naj prične najprej z gradbo kanala Donava-Odra in ga dovrši najpozneje v dobi od l. 1904 do 1912, ter izvede vse potrebne predpriprave za zvezo z Galicijo in Labo. Plenum gosposke zbornice se peča s predlogo v najkrajšem času, morda, ako se razprava o deveturnem delavniku preveč ne raztegne, že v današnji seji. — Investicijsko predlogo je vsprejela zbornica že v sredini seji.

Samomori v armadi.

Tekom razprave o proračunu vojnega ministerstva je vojni minister pojasnjeval tudi to košljivo vprašanje. Našel je blizu do 500 samomorov v armadi v lanskem letu, a rekel, da so se izvršili le v devetih slučajih samomori vsled grdega ravnanja napram dotičnikom od strani predstojnikov. Takoj nato pa je povedal, da se jih je 87 usmrtilo radi tega, ker se jim je pristudilo vojaško življenje, 103 iz strahu pred kaznijo, pri 101 se pa menda ni mogel dognati pravi vzrok. Vsi ti bi bili morda še danes živeli, da se niso zbal prevelike strogosti. Minister bi bil moral pravzaprav tudi poslednje tri vrste prišteti k prvi in pokazal bi se bil resnični položaj, katerega ni mogoče spraviti s sveta z opozarjanjem na jednake dogodke v izvanvojaških krogih, tembolj, ker precejšen del samomorilcev pri vojakih ne spada v krog one „intelligence“, ki pripravlja sedanjo družbo na tak konec.

Cesar Viljem in bodočnost Kine.

Pri nekem banketu je glasom poročila v londonskem listu „Daily Mail“ govoril nemški cesar tudi o bodočnosti Kine. Rekel je, da ga navdaja ta z veliko skrbjo. Ne glede na zelo čudno postopanje takozvane reform. stranke preti velika nevarnost za trajni mir od strani raznih princev, roparskih čet. Sedanji upor je le deloma udušen in ni nemogoče, da bo Kina zopet v kratkem prisiljena pozvati na pomoč evropske velesile. V takih razmorah je jedino potrebno nujno potrebna. Predvsem pa treba v dolini Yangtse pripraviti tla za trdno in dobro urejeno trgovino, ki bo podlaga nadaljnim operacijam v notranje.

Vprašanje glede kitajske odškodnine je končno dognano a seveda samo na papirju, v resnici pa še mnogo manjka do končnega uresničenja te zahteve evropskih velesil. Tega mnenja je tudi petroburška „Novoje Vremja“, ki kaže na grozen nered v kitajski finančni upravi. Že pred povstankom bokerske vstaje je bil v teh financah nepopisen kaos, sedaj so se pa razmere še bolj poslabšale. Velesile, pravi ta list, nimajo prej nikake gotovosti, da dobe del odškodnine in obrestij. V največjem neredu je ves sistem in dokler se ta ne premeni posebno pa ne odpravi sistem prodaje javnih služb, se tudi finance ne morejo zboljšati. Treba je prej vsem osredotočiti finance posamnih pokrajin v državno celoto in uvesti redni denarni promet, da se ne bodo dohodki prijemali le posamnikov, pa bo v tem pogledu kmalu bolje.

Položaj v Južni Afriki

postaja za Angleže v vsakim dnem bolj neugoden, česar ne taje več niti angleški državniki. „Standard“, ki gotovo nikdar ni zastopal burških interesov, odločno naglašava, da je vojaški položaj v Južni Afriki jedno leto po zmagoslavju dohodu Robertsovem v Pretorijo še vedno nepovoljen. Resno prizadevanje v dosegu miru je v interesu vlade kakor tudi naroda nujno potrebno. Ako se vojska nadaljuje še mesece na dosedanji način, pravi končno ta list, vladna popularnost gotovo ne bo naraščala in bo brez dvoma trpel njen ugled. Seveda tudi vlada sama uvideva ta neugodni položaj in jo v tej misli potrjujejo z malo izjemo skrajno neugodnega poročila lorda Kitchenerja, a v javnosti tega vendar le noče priznati, da vojni minister Brodrick je pri nekem banketu na čast iz Afrike dospelih civilnih zdravnikov celo izjavil, da se mora vojska nadaljevati z vso silo, dokler se ne doseže časten in trajen mir.

Dopisi.

Iz Šmartna pri Litiji, 6. junija. Veličastna je bila procesija o sv. Rešnjem Telesu v Šmartnem pri Litiji, kakoršne ne pomnijo tudi najstarejši možaki. Poleg podružničnih in farnega banderja je korakalo v sprevedu pet društev s krasnimi svojimi zastavami, med katerimi sta sveto Rešnje Telo spremljali posebno zastava deklishe Marijine družbe in presv. Rešnjega Telesa (obe letos novi) z dolgo vrsto svojih članov z gorečimi svečami — samih žensk je svetilo do 300. Najlepši prizor je bil ob občinski odbor, kateri se je na čelu s svojim gospodom županom Ivanom Breznikar uvrstil z gorečimi svečami za Najsvetejšim. Čast takim krščanskim, neustrašenim možem, ki naj so v spodbudo drugim občinskim odborom!

Nepopisan pak je bil prizor na trgu med cerkvijo in šolo, kjer se je razpostavila dolga vrsta bander in zastav med ogromno množico pobožnega ljudstva! Posebno pozornost so poleg deklet Marijine družbe, pož. brambe, društev in društevnikov bratovščine sv. Rešnjega Telesa na se obračale žene in dekleta v krasnih pecah. Mladi cerkveni kor se je pod vodstvom svojega organista in pevovodje g. Filipa Lokar vrlo dobro obnesel.

Opomba uredništva. Iz raznih krajev se nam poroča, kako se ljudstvo ravno vsled liberalne gonje vedno bolj tesno oklepa svojih duhovnikov, o katerih se na lastne oči lahko prepriča, da je neresnično, kar pišejo „Narodovci“ o njih. Kjerkoli se organizira liberalna klika, tam se pošteni ljudje tem bolj zavedno in zvesto organizirajo. Zlasti pri javnih cerkvenih sprevedih je to očitno. Čim bolj se šopiri liberalizem pri pijači in na časnikarskem papirju, tem bolj jasna postaja v ljudstvu katoliška zvest. Ljudstvo vidi v liberalcih nevarnost za svoj gmotni in nravni obstoj — in zato vedno bolj javno kaže svoje prepričanje. — Naj nam ne zamerijo sodniki iz raznih krajev, če priobčujemo le ta dopis o zadnji procesiji presv. Rešnjega Telesa; podobno vstaja katoliška zvest še mnogokje, kjer so jo liberalci hoteli zadušiti. Liberalci naj le zabavljajo čez škofa in duhovnike in čez krščanske poštene posvetne moše! Ljudstvo dobi tu vsaj priložnost, da jih primerja z liberalci in — da po tem sodi!

Iz Aleksandrije nam piše tamošnji slovenski misijonar p. Benigen:

G. urednik, zdaj je že čas, kaj ne, da se oglašim. Hotel sem nalašč nekaj tednov počakati, da se bolj seznanim s tukajšnjimi razmerami.

Najprej nekoliko o voznji. 25. marca, na praznik Marijinega oznanenja, sem prejel pismo vrhovnega poglavarja frančiškanskega reda iz Rima, da se naj takoj podam na novo službo v Aleksandrijo kot dušni pastir Slovencev v Egiptu. Ko sem kmalu potem dobil še od propagande iz Rima list za brezplačno vožnjo iz Trsta do Aleksandrije, pripeljal sem se v četrtek po Veliki noči v Trst. Parobrod vozi namreč iz Trsta v Aleksandrijo le enkrat v tednu in sicer odpluje iz Trsta po novem letu vsak četrtek o pol dvanajstih. V Lloydovi agenciji izročim svoje pismo od propagande, uradnik mi pa napiše brezplačen vožnji listek, le hrano sem moral plačati, za tri in pol dni nekaj nad 16 gold., kar ni ravno preveč ceno.

Zdaj pa na parobrod! Živahno je v luki. V velik in lep parobrod »Semiramis« vlagajo razne tovore. Ljubi sobrat iz Gorice z bratom bivajočim v Trstu me je spremil na ladijo. Še eno uro je časa. Ogleđamo parobrod, gledamo potnike in od njih se poslavljajoče, pa znanca ni nobenega. Zamolkli glas parobroda naznani odhod. Srčno se tudi mi poslovimo in — ostal sem mej samimi tujci na ladiji. Premikati se začne parobrod.

Mal parnik ga vleče iz luke, kmalu smo na žirnem morju. Gledal sem s krova nazaj na Trst, gledal nazaj na Slovensko, misleč, kedaj se povrnem... Različna čutila so mi jela napolnjevati srce. Misel, naenkrat zapustiti domovino, vse drage, skrb, kakšna bode vožnja, kako bode v Afriki, vse to me je hotelo nekako strašiti — pa spomin, da

grem po volji božji, po klicu božjem k Slovincem v Afriko, k Slovincem, ki so tako potrebni svojega duhovna in po katerem tako hrepene: to me je takoj ojačilo, da sem bil vedno vesel in sem prav lahko pregnal one žalostivne misli.

Kako je pač tolažljiva misel: to kar delam, hoče Bog. Ta edina zvest nam odzame ves strah, vso bojazen in nas okrepi za vsako trpljenje. In kdo je lahko o tej zavesti bolj prepričan, kakor redovnik, ki prevzame in izvršuje delo iz pokorščine? Zato redovnik najlažje živi najlažji mir in zadovoljnost srca. — Gledal sem bregove Istre, gledal njena mesta in vasi in se veselil prijetne morske vožnje, katera je bila prva moja daljša vožnja po morju.

Veliko je bilo tovorov, pa le malo to pot ljudi na parobrodu. V prvem razredu sta bila samo dva gospoda, v drugem okoli dvajset oseb, v tretjem pa še manj. V drugem razredu je bila večina moških in sicer sami Nemci, potem dve sestri redovnici iz Verone, namenjeni v misijon za srednjo Afriko, tri nemške diakonise in ena gospa iz Italije z otročičem. Kmalu smo se seznanili in bili smo kot ena družina, vljudni in prijazni mej seboj vso vožnjo. Prijaznost in uljudnost je ona moč, ki pridobi in zmaga bližnjika.

Gotovo me bota vprašali, kakšna je bila vožnja, kako je bilo z morisko boleznijo? Reči moram, vožnja je bila vedno prav prijetna in morje skoraj vedno jednako mirno, samo v petek proti večeru nekoliko bolj nemirno; čeravno so bili v istem času, kakor sem pozneje bral, veliki, nenavadni viharji po Evropi. Radoveden sem bil, kedaj se me bo lotila morska bolezen, kajti slišal in bral sem, da je ta običajna. Pa zaman sem jo pričakoval in tudi zdaj nimam nič zoper to, da se ni oglasila. Vso vožnjo sem bil prav zdrav in tudi drugi sopotniki, razven italijanske gospe, so bili vedno skupaj pri obedu in vsi zdravi. Veliko prednosti ima vožnja po morju od železniške. Meni, kot navdušenemu »knajpovcu«, je posebno vgajalo kopanje, v tem oziru je prav dobro preiskrbljeno na parobrodu.

V ponedeljek po beli nedelji okoli sedme ure zjutraj smo pripluli srečno v veliko aleksandrijsko luko. S krova ladije sem zagledal tri sobrate frančiškane na obrežju, prišli so mi naproti, in ko sem zapustil ladijo »Semiramis«, pozdravili so me iskreno na tleh afrikanških moji dragi Slovinci. Pripeljali smo se mej veselimi pogovori do samostana sv. Katarine. Silno živahno je bilo vse po mestu, vse je bilo okrašeno s cveticami, vsak je imel cvetlico v roki. Takoj so mi to pojasnili spremljevalci Slovinci: danes (15. aprila) je naroden praznik v Aleksandriji, cvetlični praznik, podoben našemu prvemu majniku.

Mislil sem najprej, danes je tu cerkveni praznik, danes proslavljajo sv. Cirila Aleks., ker je bil ravno isti dan o njem spomin v brevirju. O sv. Cirilu Aleks. sem dobil vprašanje v tretjem letu semenišča pri skušnji in na praznik tega svetnika sem prišel v Aleksandrijo. Kmalu sem se odpravil maševat v zahvalo za vse dobrote in zlasti tako srečno vožnjo ter za blagonsno delovanje v novi službi; prvič namreč sem bi brez sv. maše kot mašnik vsled vožnje na morju.

Velika in lepa je cerkev sv. Katarine, v njej je središče krščanskega življenja v Aleksandriji. Zidana je v romanskem slogu, ima tri ladije in kupolo, v kateri se bere: D. O. M. Ad Honorem D. Catharinae V. M. Piorum Eleemosynis S. Francisci Sodales Veter. Obs. Ereherunt A. D. 1850. Restavr. A. 1884.

V samostanu je precej velika družina sv. Frančiška, vseh skupaj okoli trideset redovnikov. Na praznik sv. Jožefa je umrl P. guardijan, zato je bil predstojnik P. vikar Bernardin iz Tridenta.

Obiskal sem več slovenskih družin in se z njimi seznanil. Mej tukajšnjimi Slovinci je gotovo najbolj vnet in podvzeten g. dr. Karol Pečnik. On se je najbolj prizadeval, da so Slovinci po odhodu P. Huberta dobili svojega dušnega pastirja, on se pa tudi sploh jako trudi za blagor Slovencev v Egiptu. Taki so dobri in hvalevredni sinovi svojega naroda, ki tudi izven domovine ne pozabijo nanj ter kažejo svojo

versko in narodno zvesto očitno, se za njo potegujejo in za isto vnamajo svoje rojake. (Dalje prih.)

Tedenski koledar.

Nedelja, 9. junija: 2. pobinkošna, Primož in Felicita mm.; evang.: Prilika o veliki večerji. Luk. 14. — Ponedeljek, 10. junija: Marjeta d. m. — Torek, 11. junija: Barnaba ap. — Sreda, 12. junija: Janez Fakund sp. — Četrtek, 13. junija: Anton Padovanski. — Petek, 14. junija: Bazilij šk., Srce Jezusovo. — Sobota, 15. junija: Vid, Modest mm. — Solnce izide 15. junija ob 4. uri 14 min., zaide pa ob 7. uri 46 min. — Lunin spremen: Zadnji krajec 9. junija ob 10. uri 51 min. zvečer. — Musica sacra v nedeljo, 9. junija: V stolni cerkvi velika maša ob 10. uri: Maša „Tota pulchra“ zložil Angelik Hribar, graduale Ant. Foerster, ofertorij I. Knál. — V mestni cerkvi sv. Jakoba velika maša ob 8. uri: Maša v čast vstajenju Gospodovemu v G-moll, F-dur in E-moll s spremljevanjem godal zl. Fr. Gerbič, graduale „Justus ut palma“ zl. Fr. Ferjančič, ofertorij „Bone Deus“ zl. V. E. Horak.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 8. junija.

Kako »Novice« pišejo o Bohinjcih. Malovrhove »Novice«, ki so v ozki zvezi z nekaterimi funkcionarji kmetijske družbe, pišejo v članku o novi bohinjski železnici o Bohinjcih sledeče: »Po novi železnici se bo nemški »drang« na Kranjsko podvojil. Zavedno, omikano, krepko ljudstvo bi to invazijo lahko preneslo in bi tuje naseljence hitro poslovenilo (?), sedanji Gorenjec je pri vsi svoji pobožnosti za to popolnoma nasposoben.« Kaj menite, vrli Bohinjeci, ali se s tem strinja tudi tajnik Pirc?

Krščanska ženska zveza. K večerajšnjemu poročilu o procesiji v stolnici dodatno poročamo, da ji je prisostvovala tudi novoustanovljena krščanska ženska zveza. Lepo število ljubljanskih dam je ta dan prvič korporativno javno nastopilo. — Prihodnji torek, 11. junija, ima zveza svoj drugi društveni shod, na katerega še enkrat opozarjamo vse družabnice, da se ga — zaradi važne točke v vsporodu — vzlic morebitni vročini mnogobrojno udeležijo. Za hlad v dvorani se bo skrbelo. Potem bo zveza za dobo počitnic prenehala z vsakršnimi sestanki.

Zaupnice dr. Preskerju Iz Ormoža se nam piše: Zaupnice g. sodniku Preskerju, kakor smo jo pr. občili o trgu Središče, sklenile so nadalje sledeče občine ormoškega okraja: Jastrebeci, Brebrovnik, Savci, Koračiče, Vitan, Bratonečice, Trnovci, Lahonci in Hum ter so uposlala občinska predstojništva dotične resolucije c. kr. dež. nadsodišču v Gradcu. Odločen in pošten odgovor dobili so ormoški nemškutarji do sedaj že od 19 občin.

Za notarja v Šoštanj pride z dnem 16. t. m. g. Vinko Kolšek, dosedaj notar v Ložu na Kranjskem.

Tržaški Slovinci pri procesiji sv. Rešnjega Telesa. Nič ni pomagalo! Vse spletke niso pomagale. Tudi sklep tržaškega obč. sveta, da se ne udeleži procesije, ako se udeležijo Slovinci z zastavo bratovščine sv. Cirila in Metoda, ni uplival na škofa, da bi Slovincem na ljubo tržaškim židom odrekel upravičeno željo. Židovski „Piccolo“ je hujskal Lahone k demonstraciji proti Slovincem, a Lahoni so zgubili pogum, ko so opazili za procesijo dolge vrste Slovencev in Slovenek. Samo slovenskih žena in deklet je bilo pri procesiji nad 2000, a moških je bilo na tisoče in tisoče. Ob toliki množici pobožnih Slovencev, ki so vzorno sami skrbeli za red, se je malo čudno videla skrb policije, ki je zastavo sv. Cirila in Metoda spremljala z dvema oddelkoma redarjev. Vsak oddelek je imel po 24 mož in ob straneh je korakalo še 16 redarjev in par policijskih uradnikov. Tržaški Slovinci so v četrtek pokazali, da jih je več nego jih pa izkazuje »statistika«. Vsak pošten Slovenec je nastopa tržaških Slovencev v četrtek vesel in upravnizkotno je ravnanje tržaškega municipija, ki je v mržnji do udeležbe Slovencev odtegnil tudi pevce, zbok česar je bila pred procesijo v katedrali le tiha maša. Občinski svet tržaški je svojo jezo nad udeležbo slovenskih cerkvenih bratovščin spravil celo v javno sejo, v kateri je poleg protesta proti škofu sklenil tudi, da svojih poslopij pri pro-

cesiji ne okraši. Ko se je za brezvercem Spadonijem, ki je zagovarjal dotične resolucije, oglašil k besedi g. slovenski zastopnik Rybar, je galerija strahovito tulila.

Malovrhovo poročilo o železniškem odseku. Malovrhove »Novice« pišejo o zadnji seji železniškega odseka mej drugim tole: »Dr. Tavčar se je pri razpravi odločno zavzel za zgradbo železnice Tržič-Kranj, Kamnik-Polzela in za podaljšanje dolenskih železnic. Podpiral ga je dr. Šusteršič, ki je zahteval tudi zgradbo železnice v Št. Janž. Odsek je dr. Šusteršičeve predloge odklonil.« Po tem poročilu bi marsikdo mislil, da so bili sprejeti Tavčarjevi predlogi. V resnici je pa stavil vse predloge le posl. dr. Šusteršič in ga je dr. Tavčar le podpiral. Torej ravno narobe res.

Imenovan je definitivni učitelj gosp. Ivan Trošt v Prevaljah nadučiteljem na dvorazrednici v Tomišlju. Definitivni učitelj in šolski voditelj v Trbojah g. Ivan Kuhar pride v isti lastnosti v Radomlje.

Socijalno demokratično liberalni shod v Senožečah. Predvčeršnjim popoldne ob 1/4. uri se je vršil socijalno-demokratičen shod v Senožečah na Notranjskem. Iz Trsta je prišel sodrug Kopač, ki je po svoji navadi razstano napadal klerikalce. Kakor je bilo razvideti iz njegovega govora, se je njega tudi polotila »ožlindrana bolezen«, na podlagi katere je sramotil zastopnika pete skupine na Kranjskem. Pravil je take stvari: Duhovniki nič ne store za delavstvo, pod pretvezo: vera je v nevarnosti, agitujejo za svojo stranko. To je sramota. Papež ima 11.000 sob (!), koliko tisoč revežev pa je, ki nimajo stanovanja! Škof Kohn plačuje svoje delavce po 25 kr. na dan (!). Za papeža — reveža — se pobira Petrov vinar pri ubogem ljudstvu. Marijine družbe izkorišča duhovščina v svoje namene (!) Pobirajo se uplačila, kojih precejšen del zleze v »farške žepce. Ko bi bilo tako, kot je učil Kristus, bi ne bilo revežev (ironično odobravanje od strani par kršč. soc.) »Farji spravljajo cerkveni denar v svoje hranilnice, kmet mora pa zanj garantirati. (Seveda so tudi to bedastočo navzoči elastično požrlji). Učenjake preganjajo, sežgali so Kopernika (!) in druge. Tudi to so navzoči pritrdjevalno vsprejeli. Do sedaj nismo vedeli, da je bil Kopernik sežgan, to je iztaknil še le prosvitljeni Kopač. Reveži moramo skupaj stopiti, saj delavec ni sovražnik kmeta in kmet ne delavca (Kristan o tem drugače misli, kdo ima prav?) Klerikalci snujejo kons. društva in posojilnice, ali bodo s tem kmeta rešili? Vzemimo, da potrebuje kmet denarja; ker mora izplačati doto ali kaj družega, gre v posojilnico, tam dobi denar — potem mora pa plačevati od dolga obresti. Ali more potem, ko ima dolg, shajati, ko mu je že prej šlo tako slabo? (Tudi to se navzočim ni zdelo preneumno.) Ko je Kopač premlel vso prazno slamo, kolikor jo je imel v za- boju, se je oglašil k besedi g. Gostinčar iz Ljubljane, kateremu je predsednik dal besedo. Toda tropa mladičev pod komando liberalnega župana Garzarollija mu ni pustila govoriti. Niti opominjanja predsednika in Kopača niso pomagala. Oče župan je izdal ukaz, da ne sme nobeden nasprotnik govoriti, in nahujskani ljudje so povelje vršili. »Ven z njimi«, so upili, »mi ga nočemo poslušati« ter so hoteli planiti na poslanca g. Zelena in na g. Gostinčarja, kar jim je ubranil Kopač. Mej tem se je priril do mize občinski odbor in županov namestnik Jos. Meden in je zaklical Kopaču, da ljudi hujska k revoluciji in da on ne more nikomur pomagati, pomaga naj raje sam sebi. Kopač mu je zabrisal na to v obraz, da je tepec, in zaklical: »Še enkrat Vam moram reči, da ste tepec«. Gosp. županov namestnik je »tepeca« lepo spravil v žep. Seveda se je tudi izjavil, da ni »klerikalcev«, menda da bi prišel v milost pri soc. demokratih. Po teh kolobacijah si je hotel Kopač privoščiti še g. poslanca Zelena, rekoč: Kaj ste pa vi kot deželni odbor nik storili za kmeta? Seveda je pri teh besedah še bolj zbesnela nahujskana tolpa. Na to je Kopač prebral neka pravila miš-maš delavskega in kmetijskega društva, katera so se sicer vsprejela, toda precej klaverno. Ko jim je nazadnje Kopač rekel, da bo treba plačevati po kronci na mesec, oglašili so se nekateri:

»Pa zdaj še ne; ko nam bo šlo bolje, potem bomo že dali.« No, ako bodo ljudje verjeli in slepo dajali za socijalno demokracijo, potem jim pač ni pričakovati boljših časov. Kaj bo pa z društvom, dotlej, ne vemo.

Stavka v Vevčah. V Vevčah je predvčeršnjim ustavilo delo 36 delavcev, ker se je vedno v njihova dela utikal nek poslovodja, ki nima v dotičnem prostoru nič opraviti. Ko so delavci pričeli zopet delati, prišel je dotični poslovodja zopet iz zivat. Delavci so ga prijeli in vrgli na dvorišče.

Nov muzej na Štajerskem. V Voitsbergu je ustanovil slovenski rojak gospod Kokač bogato založen zgodovinski in prirodoslovni muzej ter ga podaril mestu.

Iz Gorij. (Drobne novice.) Tudi nekaj posebnega: Včeraj smo pokopali 26letnega Matija Pretnar, dvakrat mladega moža, zakaj še le pred tremi tedni se je oženil. Huda pljučnica ga je spravila v grob. — Prejšnji teden smo pričeli z zidanjem nove mežnarije; poleg se zida tudi zadrugo. Bog blagoslovi in podpiraj to prekornostno in prepotrebno napravo. — Prihodnji teden, na praznik svetega Antona, imamo volitve v občinski odbor. Daj Bog, da se izvršijo dobro.

»Socijalizma« je danes izšel III. zvezek.

Na pomoč ubogim Kroparjem! Velika nesreča, katera je zadela ubogo Kropo, vzbuja povsod splošno sočutje. Ker je željarska obrt zadnja leta silno pešala, bila je v Kropi beda vsakdanji gost, sedaj je pa Kropo zadela še tako strahovita nesreča, da si ljudstvo ni moglo rešiti niti najpotrebnejše obleke. Vsak tudi najmanjši denarni dar sprejema hvaležno naše uredništvo. Pričakujemo od ljudomilih Slovencev in Slovenk, da v dejanju z deli človekoljubja pokažejo sočutje obupanem prebivalcem Kroke. Kdor bi v Ljubljani imel kaj obleke, se lepo prosi, da jo odda v pisarni delavskega tajništva pred škofijo št. 13. Delavskega tajništva je pripravljeno preskrbeti, da se obleka hitro odpošlje na določeno mesto.

Porotne obravnave v Ljubljani se prične prihodnji ponedeljek. Dne 10. t. m. bodeta stala pred porotniki 35-letni tesar Mat. Por iz Konic obtožen uboja in 33-letna dekla Marijana Kisovec iz Podobena radi detomora. 11. junija 22-letni hlapec Martin Dolenc iz Pungartva radi nasilstva in 39-letna prodajalka črevljev Marija Kern iz Ljubljane radi poneverjenja in goljufije. 12. junija 54-letni lovec Jurij Ulčar iz Homca in 39-letni posestnik Franc Kanc radi goljufije. 13. junija 21-letni Anton Kuralt, hlapec iz Godešča radi uboja. 14. junija odgovorni urednik »Slov. Naroda« Jož. Noll radi razžaljenja časti po §§ 7, 5, 488, 491, 493 drž. zak. Tožitelj je g. dr. Janko Brejce.

Zgradba slovenskih delavskih hiš pri Celju Posestvo, katero je kupila zadruga »Lastni dom« za stavbo delavskih hiš v Gaberji pri Celju, je sedaj zemljemerec razdelil na posamezne parcele, katere bodo merile na okroglo po 700 m².

Teharska volitev oziroma nje izid je plod skrajne trme nekotih volivcev, kateri so iz osebnega sovraštva slov. stranki nagajali. Žalostna jim manjka! Drugi vzrok je brezvestna agitacija Nemcev, soc. dem. in nekaterih slovenskih zaslepljenec, kateri so bobnali v svet, da bodo nemški »Los von Rom«-ovci (!) in soc.-dem. (!) — težko se je vzdržati smeha, — zidali v Teharjih novo cerkev (!), če dobe občino v roke. Kako so to mislili, so še na dan volitve pokazali: gredoči mimo župnišča, so osle in fige kazali rekoč: »Tu imate svojo cerkev, črni f...i!« — Ob priliki priobčimo morda še kaj zanimivosti o tej važni in tako usodopolni volitvi!

Požari v Ljubljanski okolici. Ljudstvo v okolici Dobrunjski je v vedno večjem strahu. Včeraj je pričelo goreti pri Miklavžu v Dobrunji. Zasvetilo se je nad svinjakom, vendar so ogenj pogasili. V Zalogu je včeraj pričel goreti kozolec Franca Mejca po domače Zefina. Ljudje so tudi ogenj pogasili in zastražili kozolec. Skoro je prišel lopov nazaj in hotel vnovič zažgati. Ljudem se je posrečilo ga prijeti, a lopov se je srdito branil. Zefinovega fanta je ranil na kolenu. Ljudje so ogorčeni mahali po lopovu, mej tem je pa lopov skočil v neko

rž, katero so ljudje hitro obstopili, a lopov je zginil in v rži ga niso mogli dobiti več. Nekdo je celo v rž streljal. Trdi se, da je požigalec mlad človek, precej velike postave in poraščen (ako nima ponarejene brade). Ko je gorelo v Bizoviku, so ga orožniki videli na nasprotni strani Ljubljane, ko so pa prihiteli tja, ni bilo seve lopova nikjer več. Včeraj so v bližini Dobrunj aretovali dva postopača, ki sta se zapletala v svojih odgovorih v razna protislovja. Trdila sta prvič, da sta prišla še le včeraj ob 3. uri iz Trsta, ženske so ju pa videle postopati po okolici že dopoldne. Veliko strahu je bilo včeraj za Bežigradom. Govorilo se je, da je poslal požigalec vest, da bo zažgal skladišča gospe Tavčarjeve. Na lice mesta je res prišlo stražit mnogo policije. Danes popoldne se je raznesla po Ljubljani vest, da gori pri Auru pri Dev. Mar. v Polju.

Staro sodnijsko poslopje v Novem mestu Jeden vogal starega sodnijskega poslopja v Novem Mestu bodo podrli, da tako olajšajo ondotni promet. Z deli so že pričeli.

Proti mestnemu svetu tržaškemu. »Edinosti« se z Dunaja poroča, da jako vplivni krogi delajo na to, da bi vlada razpustila mestni svet tržaški. Ako bi bilo to res, tedaj se nam zdi, da je »Edinost« stvar malo prezgodaj — izblebetala.

Prememba živinskih sejmov v Mariboru. Dosedaj običajni živinski sejmi v Mariboru odpadejo, zato pa se vršijo taki sejmi vsako drugo in četrto sredo v mesecu.

Dolenske železnice so v preteklem letu postale aktivne. Pri osebnem prometu se je dohodek zvišal za 11.538 kron, pri tovornem prometu za 24.521 kron, pri brzoprijaznem prometu za 2817 kron, pri prtljagi za 1272 kron, pri vojaškem prometu za 276 kron. Vsi dohodki so v preteklem letu znašali 1.288.651 kron 24 vin., za 39.644 kron, 1 vin. več kakor prejšnje leto, izdatki pa so znašali 747.506 kron 75 vin., za 54.073 kron 4 v. manj nego l. 1899. Prebitka je 541.144 kron 47 v., če se pa odšteje režijski premog, čistega prebitka 75.847 kron 77 v.

Nemški izlet v Konjice je imel, kakor po navadi vse nemške izzivajoče slavnosti, žalosten vspeh. V Konjicah so se vrle janičarske duše objemale v vinskem bratstvu do večera; v polnem »duzlu« so se vračali deloma z vozovi, deloma s kolesi domov, pri čemer so največ trpela uboga kolesa — ter krvava kolena padajočih. Z nestalnih koles so celo pot zabavljali na desno in na levo, dokler slovenskim Frankolovčanom ni vskipela sicer mirna kri. Privoščili so si frankolovski fantje s palicami prav pošteno nemškutarske hrbte. Ta trdi hrbtni »duš« je hajlovce naglo streznil in s podvojeno hitrostjo so jo popihali v Celje. Druge nesreče ni bilo.

Ljubljanske novice. Deželno sodišče v Ljubljani menda še ne bo otvoreno v bližnji bodočnosti. Vzrok temu je, ker se v Ljubljani po vzornem mestnem gospodarstvu grade ceste, ne da bi se prej vse potrebno ukrenilo glede gradnje kanalov. Sedaj, ko je novo deželno sodišče že dograjeno, se je uprl gospod Bamberg, da ne pusti po svojem vrtu graditi kanala, ki je nameravan od deželnega sodišča do Ljubljane, češ, da ta kanal njega nič ne briga. Čujemo, da se bode poseglo po razlastitvi, na kar sledi zopet pritožba in tako deželno sodišče ostane še dolgo časa brez kanala, predno pa tega nima, skoro ni misliti, da se otvori. — Smola vnela se je danes dopoldne pri Auerju. Ogenj je bil skoro pogašen. — Radi hudodelstva izsiljevanja denarja sta bila včeraj aretovana ključavničarski učenec Avg. Zore in vajenec v Katoliški tiskarni L. Tomažič. Dečka sta hotela izsiliti denar od č. gospoda kurata Frana Finžgarja. — Ukral je postopač Jožef Žagar Ani Pitteri več obleke. Žagarja so pri starinarju aretovali. — Zgubil je Valentin Štrukelj v Čevljarskih ulicah pet petakov. — Vojaška godba bode svirala jutri dopoldne ob 1/12. uri v Zvezdi. — Umrli je v Ljubljani 18letni Ludovik Černe v Slomšekovi ulici št. 13. — Pretilna pisma. Po mestu se govori, da je dobil baron Codelli pretilno pismo, v katerem se mu žuga, da bode v

kratkem pogorela njegova graščina in svetega Petra cerkev. — Našel se je pred kazino zaslužni križec. Dobi se v Katol. tiskarni pri g. Sedeju. — Poskušen ulom v trnovsko župnišče. Danes po noči je hotel neznan tat ulomiti v trnovsko župnišče. Stražnik ga je opazil, ko je prilezel preko ograje na vrt, kjer ga je prepodil. Tat je prebredel Gradaščico in jo pobrisal po Mirju. — Poskušen samomor. Gostilničar »pod skalco« Fran Kovač se je danes obesil. Zapazili so ga in odrezali. Posrečilo se ga je sicer še ohraniti pri življenju, vendar je njegovo stanje opasno. — Spušča ob strelil je po neprevidnosti pri streljanju v tarčo Kostanjevec Maks čevljarskega pomočnika Matejčiča. Zadel ga je v nogo.

Vlak povozil Včeraj v petek se je ponesrečila na progi med Trbovljami in Zagorjem 68letna Ter. Baloh. Stroj dunajskega brzovlaka jo je zadel in vrgel tako nesrečno, da ji je polomil obe nogi in levo roko.

Pri streljanju z možnarji se je ponesrečil posestnik Franc Hribar iz Sv. Križa. Obraz ima ves ožgan. Hribarja so prepeljali v novomeško bolnico.

Z nožem v hrbet. Franc Potočnik iz Domžal je nevarno zabodel z nožem v hrbet Franca Kuralta, ker Kuralt ni hotel na Potočnikovo povelje napasti orožnika.

Ljubljanska mestna ljudska kopel. Od 12. do 18. maja letos oddalo se je v mestni ljudski kopeli vsega skupaj 514 kopel in sicer za moške 426 (pršnih 306, kadnih 120), za ženske pa 88 (pršnih 21, kadnih 67). — Od 19. do 25. maja t. l. oddalo se je vsega skupaj 751 kopel in sicer za moške 594 (prš. 427, kad. 167), za ženske pa 157 (pršnih 43, kadnih pa 114). — Od 26. maja do 1. junija oddalo se je vsega skupaj 794 kopel in sicer za moške 634 (pršnih 470, kadnih 164), za ženske pa 160 (pršnih 36, kadnih 124).

Zblaznel je v Kojkem 42 let stari zidar in trgovec Karol Lenardič. Vzel je nož, ter hotel napasti ženo, ali mu je ušla pravčasno z domačimi. Potem je šel na cesto. Po nesreči mu je prišla nasproti neka Marija Modric, katero je vrgel na tla ter jo sunil z nožem v trebuh, ob stran in v levo roko. Lenardiča so zvezali in odpeljali ga v bolnišnico v Gorico, nesrečni Mariji M. pa je dal prvo pomoč dr. Grešič, ki je prihitel v Kojko.

Pekovska stavka v Zagrebu. Pekovski stavko imajo v Zagrebu. Pekovski mojstri morajo delati samo z vajenci. Pekovski pomočniki zahtevajo: nedeljski počitek naj se prične ob 8. uri jutraj in naj traja do 8. ure zvečer. Dnevno delo naj traja 10 ur. Plača naj se odmeri po 7, 9, 12 in 16 K na teden. Namestu hrane pri mojstrih naj delavci dobivajo na dan 1 K 60 v. in 1 klg. kruha na dan, na 3 pomočnike sme priti samo 1 vajenec. Vajenci morajo biti najmanj 16 let stari. Pomočniki so imeli že ostre praske s policijo.

Porotniki na Reki so oprostili nekoga Buchgabera, ki je bil obdolžen, da je sunil ženo Pasku Mihajlevič v morje, kjer se je utopila.

Gledališča za kmete. Rumunska kraljevska dvojica je določila, da se po vseh kmetijskih občinah v Rumuniji zgrade gledališča za kmetstvo prebivalstvo. Predstave v teh gledališčih bodo jedenkrat ali dvakrat v tednu.

Dvaindvajset otroških trupel so dobili v Birminghamu v neki kleti. Mrtvi otroci so bili zabiti v skrinji. Vdovo Knowes, katere last je klet, so aretovali.

Princ Mirko črnogorski se bode zaročil z neko rusko voliko kneginjo.

Anarhisti o Brescijem samomoru Anarhistički listi trdijo, da se Bresciani sam umoril, nego da ga je umoril nek kazniški paznik. Naštevajo tudi podrobnosti o tem umoru.

Bacila raka so našli. Profesor dr. M. Schüller je o tem izdal posebno delo.

Laška kraljica Helena je odredila, najdobi vsak otrok, ki je prišel isti dan na svet, kot princezinja Jolanda, od dvora hranilnično knjižico z znatno vlogo.

Laški kralj za katoliško cerkev na Cetinju je daroval 20.000 lir.

K smrti obsojeni sodnik. Porotno sodišče v Erlau je obsodilo sodnika Blaža Horvatha k smrti na vislice, ker je ustrelil svojo ženo, da bi si tako dobil proste roke v razmerju z nekim dekletom.

Proti Marijinemu kipu. Občinski svet v Montpellieru je sklenil odpraviti z glavne trga Marijin kip. Na protest katolikov

obč. svet ni dobil oblastvenega dovoljenja, a kljub prepovedi od strani oblasti je dal občinski svet Marijin kip odstraniti po noči. Potrpljenje katolikov je prekipelo. Več tisoč katolikov je kupilo nov kip ter ga v slovesni procesiji postavilo na mesto prejšnjega kipa. Procesija moše straziho kip po noči in po dnevu.

Oblak utrgal se je nad Parizem in napravil 4 mil. škode.

Udarimo po duhovnih! V Idriji, dne 7. junija 1901. Prosim objavite naslednje vrste: Pod naslovom "Vera peša" poroča "Jednakopravnost" v 5. številki, z dne 6. junija: "Dne 25. maja prišlo je neki T. Š. nakrat slabo in slabosti so prihajale vedno hujše, tako, da je bilo treba ob 2. uri po noči po duhovnika. Ker si je imenovana želela gosp. kateheta, šli so po njega, toda glej čudo, ni ga bilo nikjer. Ker smo ga videli tisti večer še v gostilni, se nam ne zdi verjetno, da bi bil kam poklican po nujnih opravkih. Šli so potem po drugega duhovnika, toda bilo je že prepozno; ko je prišel, je ni bilo mogoče več potolažiti s tolažili sv. vere. Vprašamo sedaj samo, kod je hodil gospod katehet tako pozno okoli, ne da bi povedal, kje ga iskati? Ali morebiti ni hotel, da bi se izvedelo, kaj zakriva vse črna noč? Le tako naprej, potem mora ljudstvo res dobiti lepe pojme o veri, katera je še duhovnom le deveta briga." — Ostudno obrekovanje! Da me je prišel v oni noči klicati na obhajilo rudar Janez Mikuž, zvedel sem se le danes. Pri sebi sem imel v onih dneh nekega učenca V. razreda. Spal je v prvi sobi. Torej je tudi preje slišal trkanje, nego jaz, ki sem spal v drugi sobi, koje vrata so bila tudi zaprta. Deček je stopil v vežo in rekel imenovanemu rudarju kar kratko, da me ni doma, dasi sem že zdavno počival, naj torej počaka, da pridem. Danes mi je šele povedal o tem obhajilu. Na vprašanje: "Zakaj si rekel, da me ni doma", odgovoril je: "Ker so šli po večerji od doma!" Deček me ni čul, ko sem prisel. Nesramno je torej, da me dolžite, češ da imam pota v črni noči, katera zakriva. Kar se tiče izpolnjevanja duhovskih dolžnostij, mi ne morete ničesar očitati. Ob vsaki uri po noči sem bil že klican k bolnikom, vestno in z veseljem vselej izvršil svojo dolžnost brez vsacega odlašanja. Tudi za obiskovanje bolnikov porabljam precej časa, kar najbolje vedó bolniki, ki se z zaupanjem obračajo do mene. Tako obrekovati, kakor me je v gornjem dopisu "Jednakopravnost", more le zagrozen liberal, ki piše le iz sovraštva do duhovskega stanu sploh. V isti številki 5. imate navedene v Idriji umrle od 17. aprila do 27. maja t. l. Navedenih je 24; mej temi je bilo previdnih 12, in izmed teh sem jih večinoma po večkrat prevedel jaz 7. Vse to pa opravljam vkljub temu, da imam 30 ur šole na teden, oziroma do danes 33 ur, ker sem poučeval po 3 ure na teden za sv. obhajilo še za nameček. Znano je tudi, da hodim z veseljem previdavati tudi v Čekovnik in Srednjo Kanondjo, dasi ni moja dolžnost. Vse to delo je vam liberalcem deveta briga za vero. Tudi prav, imamo vsaj nekaj pojma o vaši razsodnosti. Očitati mi goštilno! Gospodje moji, pridite v cerkev, v šolo, v društva, potem ne boste zamerili, ako si človek mnogokrat po več kot 12 urnem nepretrganem delu privoščim čašo piva. V "v črni noči" počivam, ako mi spanja ne kratijo nočni razgrajaji, katere imenujejo "neznane zlikovce".

Francišek Oswald, c. kr. katehet in beneficijar.

Kaj pa "inteligenca?" Naša "inteligenca", ki ima, kakor znano, jako "čiste roke", piše, da "Gospodarska Zveza" bilance falsificira. "Gosp. Zveza" toliko časa ni dolžna liberalni stranki dajati odgovora, dokler si ta ne "očisti" rok s tem, da vrže proč poštnjaka, ki je žlice in suknje kradel. — Proti nemškutarskemu "Štajercu" so osnovali štajerski rodoljubi list "Naš dom", ki zasluži največjo podporo. "Nar." se trudi dokazati, da je ta list "ponesredeno podjetje", ker — ga liberalci niso ustanovili. — Zasebna pisma krađe liberalna "inteligenca". Horjulsko kmetijsko društvo je pisalo neki ljubljanski trgovki zasebno pismo, da hoče le od krščanskih trgovcev kupovati. Brez njene vednosti izide pismo — v "Narodu"! — Kranjskega c. kr. gimnazijskega ravnatelja g. Hubada, ki vestno in natančno izpolnjuje svoje dolžnosti (vestneje, nego je vseh marsikateremu "intelligentnemu" študentku), njegovi učenčki v "Narodu" prav pobalinsko napadajo. Ti frkolini čitajo "Narod" mesto Homerja, zato pa so tudi tako izobraženi, da se predržujejo pisati o ravnatelju, ker jih sili, da naj zgodaj vstajajo: "Upamo, da bode slavni dež. šolski svet že kaj ukrenil, da prepriči to smešenje ravnateljske časti, kajti v Kranju se iz gospoda ravnatelja ne delajo le norca samo posli, temveč že celo mestni postopači". Ti "mestni postopači" so po našem mnenju tisti golobradi liberalni dvojarji in lenubi, ki v "Narodu" pisarijo. — G. Ivan Vrhovnik je za družbo sv. Cirila in Metoda poslal "Narodu" 10 K z dostavkom: "o jubileju rodoljuba najčistejših rok Iv.

Hribarja". G. župnik je poslal to upravištvu lista, ki se v večerajnji številki naručuje iz Marijinih družb, ki so se udeležile procesij presv. R. T., ki se naručuje iz odpuštkov, češ "kdo še kaj da za odpustke v XX. stoletju, in ki priporoča razširjenje protestantskih brošur mej Slovenci!" — "Edinost" je bila grozno ogerčena vedno, kadar je kak "klerikalec" stavlil vero nad narodnost. Ko je pa dr. Tavčar proglasil, da se Avstrija ne sme vladati ne slovansko, ne nemško, ampak le liberalno, ni imela poguma črhiniti niti besede. Kako bi vpila, ako bi na pr. dr. Šusteršič rekel: Avstrija se ne sme vladati ne slovansko, ne nemško, ampak samo katoliško! — To je seveda kaj drugega!

Sejmi po Slovenskem od 10. do 15. junija. Na Kranjskem: 10. v Sempetru na Notr., Litiji, Vrhpolju pri Vipavi, Kamniku, Tirmi in Žužemberku; 11. v Senožečah; 13. v Dolih pri Litiji, Starem trgu pri Poljanah, Polhovem gradu, Brniku, Hotemazah, Zdenski vasi, Trebnjem in Zireh; 14. v Hotederšici; 15. v Kočevju in Jagnenci. — Na slov. Štajerskem: 10. v Novi cerkvi, v Trbovljah, pri Sv. Primožu in na Pilštanju; 13. v Loki, Brežicah, pri Sv. Duhu v Ločah, St. Janžu, v Rogatcu in Žalcu; 15. pri Sv. Barbari, v Kostivnici; Mozirju, Lembahu, na Planini, pri Sv. Rozaliji in pri Sv. Vidu blizu Ptuj. — Na Koroškem: 10. v Paterjonu in Pliberku; 14. v Zgor. Dravogradu. — Na Primorskem: 10. v Palmi; 12. v Sežani; 13. v Kobaridu.

Sporod procesije sv. Rešnjega Telesa pri sv. Jakobu v nedeljo, dne 9. junija.

Ob 8. uri slovesna maša; precej po sv. masi se začne pomikati v tem redu: 1. Banderi Sv. Florijana; izvenšolska mladina. 2. Šolska mladina a) z Grabna, b) deklška osemrazrednica. 3. Rokodelski mladeniči s svojo zastavo. 4. Veliko bandero sv. Jakoba; za njim moški in ženske brez sveč. 5. Zastava katoliške družbe; za njo njeni udje, udje Vincencijeve družbe in moški častivci presv. R. T. Gospodje s svečami se razvrste zadnji. 6. Banderi Marijino; za njim vse ženske s svečami: a) dekleta in gospe, b) gospe v narodni noši. 7. Oddelek vojakov z godbo. 8. Dve mali banderi; dečki s svečami. 9. Dve mali banderi presv. R. T.; za njimi belo oblečene deklice s svečami, ob straneh veterani. 10. Duhovstvo z Najsvetejšim. 11. Dostojanstveniki. 12. Gospe Marijine družbe Ž. M. B. 13. Drugi oddelek vojakov. Sveče naj se prižgo šele zunaj cerkve.

Društva.

(Kranjska skupina I. občnega uradniškega društva Avstro-Ogrske) priredi povodom 25letnega obstoja svojega konzorcija prihodnjo sredo v veliki dvorani »Mestnega doma« družbinski večer. Vspored obsega godbene in pevске točke ter humoristične nastope. Sodelovalci bodo večinoma člani uradniškega društva. Vstop je dovoljen društvnikom in njih rodbinam, po društvnikih vpeljanim in pa povabljenim gostom. Začetek ob pol 8. uri.

(Škofjeloško prostovoljno gasilno društvo) priredi počekom meseca avgusta t. l. slavnost petindvajsetletnega obstanja. Dan in program slavnosti se pravčasno objavita.

(Društvo učiteljev in šolskih prijateljev okraja ljubljanske okolice) bo zborovalo dne 4. julija t. l. na Vrhnikih. Dnevni red: Ob 9. uri sv. maša za pokojno učiteljico Ivanko Vidie-vo. Po sv. maši odkrije nagrobnega spomenika, katerega postavi društvo svoji bivši članici. Po končani slovesnosti bo glavna redna skupščina po sledečem redu: 1. Nagovor predsednika. 2. Poročilo tajnikovo. 3. Poročilo blagajnikovo. 4. Pregled letnega računa. 5. Volitev dveh društvnikov, ki pregledata društveni račun. 6. Volitev društvenega vodstva. 7. Volitev delegatov za »Zavezino« zborovanje. 8. Nasveti. — K obilni udeležbi vabi odbor.

Darovi.

Za pogorelce v Gorenji vasi. Gospod Fr. Tomc v Ljubljani 10 K. Za pogorelce v Kropi. Mil. gosp. prošt dr. L. Klofutar 60 K. — Gospod J. Sajovic, kanonik, 10 K. Bog plačaj!

Narodno gospodarstvo.

O umetnih gnojilih, o umnem pridelovanju krme in o mlekarstvu.

Predaval na občnem zboru "Gospodarske Zveze" g. Al. Bergant.

Iz njegovega predavanja povzamemo tu le glavne misli.

Podlaga vsakega pravičnega gospodarstva je le domači gnoj, na katerega se žal

premalo pazi. Umetno gnojiti je le pomožno gnojilo, katerega se poslužujemo takrat, ako nam hlevjeka primanjkuje, ali pa v onih slučajih, kadar hočemo doseči izredno dobro letino. Pri nekaterih rastlinah, kakor n. pr. pri pesi ali pri zelju, moramo poleg domačega gnoja rabiti še umetno gnojilo. Ravno za srednja in mala posestva, ki nimajo veliko zemlje, je treba gledati, da kolikor možno veliko na enem prostoru pridelajo. Po redilnih snoveh, ki so v hlevjeku, razdelimo umetna gnojila v 4 važne oddelke:

- a) fosfate,
- b) kalijeva gnojila,
- c) dušičnata gnojila,
- d) apnena gnojila.

Vpliv umetnih gnojil je odvisen od iste redilne snovi, ki je v najmanjši meri v zemlji koreninam dostopna, kar je poročevalo dokazoval s podobami.

Priporočljivo je žlindro in kaljeve sol rabiti na travnikih, domačej detelji, lucerni; solitar za oslabela žita, kakor tudi superfosfat poleg hlevjeka, okopavino za izvanredne dobre letine pri žitu, važna je gnojitev ajde z amonijaksuperfosfatom, ki da izvanredne pridelke itd.

Podlaga dobre živinoreje je zadostna krma. Le malo kmetovalcev se more ponasati z dobrimi travniki. Lato mora biti kmetovalčeva skrb, da slabe travnike zboljša z rabo umetnih gnojil in s posevanjem dobrih trav; pri pomanjkanju krme pa je treba njive v travnike spremeniti, za kar se dobe v trgovini izvrstna semena. Da ima zima dovolj dobrega sena, se priporoča posebno pridelovanje lucerne in pese.

Ako je zadostno krme, tedaj je tudi lahko misliti na zboljšanje živinoreje in na ustanovitev mlekarne, kajti sama prireja premnogokrat več stane, kot se pozneje za žival dobi. Prvotne mlekarne so bile ustanovljene le na proizvajanje sira, kar je v mnogih slučajih najboljši, ako je možno delati dober sir in more ljudstvo več mesecev čakati na denar.

Nekoliko slabiji, toda hitreji promet je s surovim maslom, za katerega so že nekatere mlekarne ustanovljene. Ako se dela samo surovo maslo, bi bil mlekar nam obstanek zagotovljen, ako se strankam za mleko toliko izplača, kak se iztrži za surovo maslo. Posneto mleko naj stranke odvzamejo za gotov znesek, ki naj služi v pokritje režije. Kar bi preostajalo na dohodkih, se ob letu med udom razdeli.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 8. junija. Poslanec Pfeifer je danes stavljal nujni predlog za posestnike v črnomaljskem okraju, ki so poškodovani po toči, posl. Pogačnik pa nujni predlog za državno pomoč pogorelcem v Kropi.

Dunaj, 8. junija. Kakor se čuje, je investicijska predloga že dobila cesarjevo potrjenje.

Dunaj, 8. junija. Posl. Schneider je danes vprašal predsednika, če je resnično poročilo, da je Hilsner nevarno obolen in je blizu smrti? Pravosodnemu ministru je to baje jako ljubo, ker se izogne sitnosti Hilsnerja ali obesiti ali pa predlagati njegovo pomiloščenje. Kristjanom pa ne more biti vse eno, ako se v Avstriji obešajo samo kristjani, ne pa tudi judje. Predsednik naj poizve, kaj je na tem. — Finančni minister je odgovoril na interpelacijo glede investicijskega posojila. Cesar je zakon že potrdil. Stiriodstotna kronska renta se vzame pri poštni hranilnici, pri Rothschildovi bančni hiši, pri zemeljskokreditnem zavodu in pri kreditnem zavodu. 125 milijonska kronska renta preide v državno upravo po kurzu 94%. Nadaljnih 125 milij. na opcijo za denarne potrebe prih. leta. Delež drž. uprave od dohodka se od konzorcija določi po dogovorih.

Dunaj, 8. junija. Gosposka zbornica je danes sprejela zakon o deveturnem delavniku v rudnikih s 33 proti 31 glasovom. Ministri Körber, Hartel in Böhm-Bawerk so glasovali zanj in ga s tem rešili.

Dunaj, 8. junija. "Nar. Listy" pravi, da je vest o odstopu poljedelskega ministra barona Giovanelija brez podlage.

Dunaj, 8. junija. Mestni svet je sklenil vsem društvom nemško-nacionalne telovadske zveze odpovedati mestne telovadnice.

Dunaj, 8. junija. Ministri Körber, Rezek in Hartl gredo v sredo v Prago k cesarjevemu sprejemu. Poslanci se odpeljejo v Prago v sredo zvečer.

Trst, 8. junija. Tržaški obč. svet bode radi tega, ker je škof dovolil udeležbo slovenskih bratovščin pri procesiji sv. Rešnjega Telesa, iz proračuna črtal vse izdatke za verske namene, do katerih ni po postavi zavezan.

Lipsko, 8. junija. Vsi v državnih službah v Dessauu uslužbeni češki delavci so izgnani.

Madrid, 8. junija. Na procesijo minuli četrtek so glasom poročila lista "Liberal" z nekega balkona vrgli neko gorečo stvar. Mej ljudstvom je navstal strah. V gnječi je bilo poškodovanih do 100 oseb.

London, 8. junija. V spodnji zbornici je izjavil vojni minister, da mora lord Kitchener sprejeti in vladi doposlati vse burske mirovne pogoje, odklanja pa on, kakor tudi vlada dogovor o neodvisnosti, na katero vlada sedaj niti ne misli.

Umrli so:

5. junija. Helena Cerkovnik, delavka, 30 let sv. Petra cesta 25. jetika

V bolnišnici:

4. junija. Ernst Jagrič, solicator 48 let, demencia paralytica progresiva. — Jera Potokar, gostija 82 let, Ateromatosis Combustio. — Vencel Schleuz, graveur 69 let, Paralysis alcoholic.

5. junija. Ana Zupančič, posestnikova žena 33 l. Nephritis chron.

Žitne cene

dne 7. junija 1901.

(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za junij	K 8-12	do 8-15
" " jesen	" 8-45	" 8-46
Rž za junij	" 7-90	" 7-95
" " jesen	" 7-25	" 7-26
Turšica za junij	" 5-60	" 5-61
" " julij-avgust	" 5-67	" 5-68
" " september-oktober	" 5-87	" 5-88
Oves za junij	" 7-80	" 7-90
" " jesen	" 6-37	" 6-38

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za junij	K 8-14	do 8-15
" " oktober	" 6-83	" 6-84
Rž za oktober	" 5-95	" 6-96
Oves za oktober	" 5-09	" 5-10
Koruzza za julij	" 5-40	" 5-41

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K 7-95	do 8-50
" " južne žel.	" 7-70	" 7-95
Ječmen	" 7-30	" 8-25
" " ob Tisi	" 7-20	" 8-25
Koruzza ogerska	" 5-75	" 5-85
Cinkvant	" 6-95	" 7-20
Oves srednji	" 7-80	" 7-90
Fizol	" 8-00	" 10-00

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m, srednji zračni tlak 736,0 mm.

#	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiusu	Vetrevi	Nebo	Padarina v 24 urah v mm.
7	9 zveč.	734,8	19,3	sl. svzh.	jasno	
8	7. zjutr.	735,6	15,0	sl. jvzh.	jasno	0,0
9	2. popol.	734,2	26,4	sl. jzab.	"	

Srednja večerajšnja temperatura 20,2° normale: 16,8°

596 1-1

Tužnim srcem javljava vsem prijateljem in znancem bridko vest, da je Vsemogočni najino iskreno ljubljeno mater, gospo

Barbaro Šubelj
hlšno in zemlj. posestnico

danes po kratki bolezni poklical v boljše življenje.

Pogreb predrage ranjke bode v nedeljo dne 9. t. m. ob 1/6 uri popoldne, na pokopališču na Žalah.

Sv. maše zadošnice se bodo brale v raznih cerkvah.

Ranjko priporočava v pobožno molitev!

Kamnik, dne 7. junija 1901.

Žalujoča sinova.

Zahvala.

Podpisane se čuti zavezanega, na požarišče v Dobrunjah dne 30. maja t. l. prihitelmu slavnemu c. kr. vojaštvu, namreč divizijskemu pionirskemu oddelku 3 častnikov in 105 mož pod poveljništvom gospoda nadporočnika Edvarda Lehmann-a, 47. pehotnega polka in stotnji 27. pehotnega polka pod poveljništvom gospoda stotnika Karla Pistotnik-a; dalje od gospoda tvorničarja Janeza Baumgartnerja odposlanemu osebju tvornice na Fužinah, požarni straži vevske papirnice, prostovoljnemu gasilnim društvu v Ljubljani, Mostah, Bizoviku in Stefanji vasi, kakor tudi c. kr. orožniškima postajama v Vevčah in Ljubljani za izredno požrtvovalno delovanje, kateremu je edino pripisati, da se je ogenj konečno lokaliziral ter preprečila še veliko večja nesreča, izreči v imenu občine svojo najtoplejšo in najiskrenejšo zahvalo.

Takisto se zahvaljuje vsem že imenovanim gasilnim društvom za požrtvovalni trud, s katerim so pomagali pogasiti požar, ki je bil zopet dne 5. t. m. nastal v Bizoviku.

Hrušica, dne 8. junija 1901.

Franc Korbar,
župan dobrunjski.

592 1-1

Vabilo 589 1-1

na

redni občni zbor

„Konsumnega društva v Cirknici,

registr. zadruge z omejeno zavezo“,

kateri se vrši

v nedeljo dne 23. junija 1901

ob 3. uri popoldne

v prostorih hranilnice in posojilnice v Cirknici.

Dnevni red:

1. Poročilo načelnstva.
2. Potrjenje računa za l. 1900.
3. Volitev 3 udov načelnstva.
4. Volitev 2 udov nadzorstva.
5. Prememba pravil.
6. Razni nasveti in razgovori.

V Cirknici, dne 5. junija 1901.

Načelnstvo.

VABILO

na

V. občni zbor

posojilnice in hranilnice v Senožečah,

ki se bode vršil

v ponedeljek dne 17. junija 1901

ob 10. uri popoldne

v društveni pisarni v Senožečah.

Vspored:

1. Ogovor načelnika.
2. Poročilo tajnika.
3. Poročilo računskega pregledovalca.
4. Potrjenje računov za l. 1900.
5. Slučajnosti.

V slučaju, da zgoraj sklicani občni zbor ne bi bil ob določeni uri sklicen, vrši se ob 11. uri isti dan, na istem prostoru in z istim dnevnim redom drugi občni zbor, koji bode sklepčen brez ozira na število vdeležencev.

Načelnstvo.

594 1-1

Leštilni odtiskalni papir,

odlikovan na svetovni razstavi v Čikógi. Preprosto uporabljen za posnemanje poljubnega lesorja pri pehstvu, vratih itd. Dobiva se pri tvrdki **BRATA EBERL** v Ljubljani, Franciškanske ulice.

Vnanja naročila proti povzetju. 228 20 11-11

Postranski zaslužek,

trajen in rastoč, ponuja se spoštovanim, deloljubnim in stalno naseljenim osebom s prevzetjem zastopa domače zavarovalne družbe prve vrste. 413 7

Ponudbe pod „1.798“, Gradeo, poste restante.

Mlad, soliden gospod

išče s 15. t. m. stanovanje s hrano in postrežbo. Plačal bi mesečno 25 gl.

Ponudbe blagovolijo naj se uposladi pod imenom „Stanovanje“ upravištvu „Slovenca“ 593 1-1

Važno za posestva, ki imajo veliko košnje, so kosilni stroji.

Kdor želi poskusiti s strojem kositi, mu postreže radovoljno podpisani proti nizki odškodnini. Stroj dela kakor najboljši kosec.

Ima tudi naprodaj lepe jorkširske prasce in pincgavsko felefa od 4 mesecev do 1 leta stara.

St. Jurij pri Kranji.

A. Bergant
posestnik

595 3-1

ANT. PRESKER

krojač v Ljubljani,
Sv. Petra cesta št. 8
se priporoča preč. duhovščini
v izdelovanje vsakovrstne
duhovniške obleke
iz trpežnega in solidnega
blaga po nizkih cenah.
Opozarja na veliko svojo zalogo
zgotovljene obleke

posebno na haveloke v naj-
večji izbiri po najnižjih cenah.

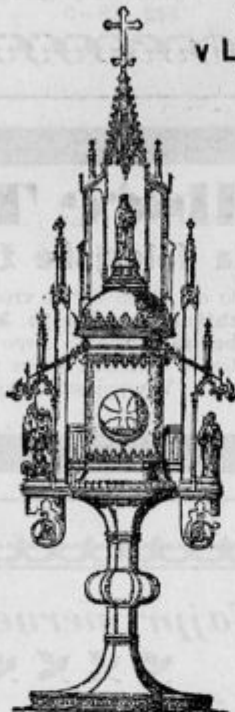
Dobavitelj uniform avstrijskega društva
železniških uradnikov. 7 42

Leopold Tratnik

pasár in srebrar

v Ljubljani, Sv. Petra cesta 27

se priporoča prečastiti du-
hoščini, cerkvenim pred-
stojništvom in dobrotnikom
cerkv v strokovno umetno
izdelavo raznovrstnega

cerkvenega orodja,

kakor:

tabernaklje, mon-
štrance, kelihe,
svečnike, lestence,
svetilke itd.

iz zanesljivo najboljšega ko-
vinskega blaga.

V zalogi pa ima mnogo že
izgotovljenih, krasnih
predmetov.

Stare predmete prenavlja,
posreblja in pozlati po naj-
nižji ceni.

Slavnemu občinstvu pa priporoča lastne izdelke
in veliko zalogo električnih svetilk v raznih
oblikah, prenavlja tudi stare svetilke v uporabo
električne razsvetljave. — Postrežba zanesljivo točna,
cene nizke. 133 30-29

Važno! Za Važno!

gospodinje, trgovce, živinorejce.

Najboljša in najcenejša postrežba

za drogve, kemikalije, zelišča, cvetja, kore-
nine itd. tudi po Kneippu, ustne vode in zobni
prašek, ribje olje, redilne in posipalne moke
za otroke, dišave, mila in sploh vse toaletne
predmete, fotografske aparate in potreb-
ščine, kirurška obvežila vsake vrste, sred-
stva za desinfekcijo, vosk in paste za tla itd.
— Velika zaloga najfinjšega čaja, ruma in
konjaka. — Zaloga svežih mineralnih vod
in solj za kopel. 304 12

Oblastv. konces. oddaja strupov.

— Za živinorejce —

posebno priporočljivo: grenka sol, dvojna
sol, solitar, encjan, kolmož, krmilno apno itd.
Vnanja naročila izvršujejo se točno in solidno.

Drogerija Anton Kanc

Ljubljana, Šelenburgove ulice št. 3

Odvetniškega koncipijenta

sprejme

dr. Josip Furlan,
advokat v Ljubljani.

593 3-3

Varstvena znamka: Sldro.

LINIMENT. CAPSICI COMP.

iz lekarn Richter-jeve v Pragi,
pripoznano izvrstno bolečine olaj-
šujoče mazilo je dobiti steklenica po
K — 80, K 1.40 in K 2.— v vseh lekarnah.
Zahteva naj se to 105 21-19

sploh priljubljeno domače zdravilo

vedno le v izvornih steklenicah z našo
varstveno znamko „sldro“ iz Richter-
jeve lekarnje ter sprejme iz previdnosti
le v steklenicah s to varstveno znamko
kot pristi izdelok. 296 (10-1)

Richterjeva lekarna pri zlatem levu
v Pragi, Elisabethstrasse 5.

Proti malokrvnosti.

Železnato vino

lekarnarja G. Picooli

v Ljubljani

dvornega založnika Nj.

Svetosti papeža

ima v sebi 90krat več železa

kakor druga po reklami nezaslužno sloveča
china-železnata vina, katera čisto ni-
majo več železa v sebi, kakor vsako ceno na-
mizno vino. 8-12

Vsled tega največje jamstvo za iz-
datnost tega vina pri malokrvnih, ner-
voznih ali vsled bolezni oslabilih osebah,
kakor tudi še posebno pri bledih, slabotnih
in bolehalih otrocih. II. 590 50-49
Dobiva se v steklenicah po pol litra.

Gimnazijski konvikt

benediktinskega samostana Št. Pavel

v lepi, zdravi legi labodske doline — v „raju Koroške“. Javna, popolna gimnazija. — Prospekte pošilja na zahtevanje vodstvo konvikta. 125 4-2

Najboljša pitna voda

pri epidemijski nevarnosti, v podobnih
slučajih že večkrat preskušena, od zdravniških
(X.) avtoritet priznana, je 10 21

MATTONIJEV
GISSHÜBLER
naravna
alkalična kislina

Ta voda je popolnoma prosta organskih snovi
in daje posebno v krajih s sumljivo vodo iz vod-
njakov in vodovodov najugodnejšo pijačo.

Izvirek: Giesshübl Sauerbrunn,
želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih.
Prospekti zastoj in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih
speerijskih prodajalnicah in trgovinah s jestvinami in
vinom.

Zaloga pri Mihael Kastner-ju in Peter Lassnik-u v
Ljubljani.

Kôpel

Rogatec
Slatina.

Južne železnice postaja:
Polčane (Pöltschach).

Krasno prebivališče za po-
leti. Preizkušeno zdravili-
šče za bolezni v želodcu, na
jetrih in ledvicah, za slad-
korno bolezen (diabetis),
žolčne kamene, katarhe v
goltancu in na krhlju itd.
Prospekti se dobe pri
ravnatelju. 350 17-10

Naznanilo.

Surovinska zadruga čevljarjev
za Kranjsko v Ljubljani obvešča s tem vse zunaj
Ljubljane bivaajoče čevljarje, kateri žele k za-
drugi pristopiti, da je

zadružna prodajalna na Sv. Petra
nasipu št. 1,

v kateri se gospodom članom s pristnim in dobrim
blagom vsake vrste po najnižji ceni in strokovnjaški
vedi posreže.

***** 560 (3-3)

Ob ednem se tudi naznani, d. se

***** mesečni shod *****

vrši v nedeljo, dne 23. junija 1901 ob
2. uri popoldne v gostilni pri „Kroni“,
Gradišče, pri katerem se vsa pojasnila v zadevi
zadruga razlože vsem došlim iz dežele.

Na obilno udeležbo shoda vabi uljudno odbor.

Surovinska zadruga čevljarjev
za Kranjsko.

Deški penzijonat Kalksburg pri Dunaju

124 pod vodstvom oo. jezuitov. (3-2

V prvem konviktu, za gojence višjih stanov, je plačati
letnih K 920.—, v drugem konviktu, za gojence sred-
njih stanov, pa letnih K 600.—.

Podučnje se v gimnazijskih predmetih, tudi slovenščina.
Zavod ima pravico javnosti za vse gimnazijske razrede.
Natančnejša pojasnila pri rektorju zavoda.

Na prodaj sta

2 križeva pota

jeden 95 cm. visok, velja gl. 65.—,
drugi 150 cm. visok, velja gl. 250.—

pri 552 12-5

FR. TOMAN-u,

podobarju in pozlatarju v Ljubljani, Valvazorjev trg št. 1.

Ferdinand Stuflesser,

podobar in izdelova
telj oltarjev.

St. Ulrich-Gröden
Tirolsko,

lastnik papeževga
častnega križa „Pro
ecclesia et pontifice“,
priporoča

podobe, altarje, podobe za
križev pot, vse iz lesa.

Ilustrovan katalog zastoj!

G. Ferdinand Stuflesser je za tukajšnje
župno cerkev napravil dva nova altarja. Cena je
za to hvalevredno delo primeroma nizka. Delo
priporoča mojstra.

Knezoškof. župni urad Sv. Jurij nad Taborom,

dne 19. aprila 1901.

Fr. Zdolšek, župnik.

Testor ego infrascriptus.

Ecclesiae S. Joachimi de urbe Rector, altare
et Beatae Mariae virginis simulacrum, quae pro
hac eadem ecclesia dominus Ferdinandus
Stuflesser de S. Ulrich-Gröden, Tyrol, ligno
inseculpsit, communi spectantium iudicio maxime
probata, auctoris in arte sacra excellentiam prae se
ferre, eumque ego libentissime omnibus commendo.

Datum Romae, 1 Martii 1901.

510 5-2 Aloysius Pallolia, eccl. R.

KAROL ZUPANČIČ

Jurjevica pri Ribnici, Kranjsko,

izdelovatelj žičnih (dratenih) tkanin ter pletenin in trgo-
vina s sitarskim, rešetarskim in lesenim blagom,

priporoča slavnemu p. n. občinstvu svoje pletenine in žice,
pletene s strojem po vzorcih, za ograjo gozdov in vrtov, za fazanerije, kur-
nike, golobnjake; mreže za presejanje gramoza in peska. — Izdeljuje in ima
veliko zalogo medene, pocinjene in železne tkanine za stroje, mline, okna,
line kleti; mesne sitnice, prožne posteljne mreže (Drahtmatratzen) v raznih velikostih,
raznovrstna sita, rešeta za tovarne in mlin, kape za ogrebanje čebel, pokrivala za
jedila, razno leseno (suho) robo itd. po najnižji ceni. 564 12-2

Ceniki na zahtevanje brezplačno.

Podpisana ima v zalogi najraznovrstnejše trpežno, krasno
blago za bandera, baldahine, raznobarvne
plašče, kazule, pluviale, dalmatike, ve-
lume, albe, koretelje, prte itd.

sploh vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. — Prevzema
tudi vezenje, prenovljenje stare obleke in vsa popra-
vila. — Izdeluje ročno in poštено po najnižji ceni
bandera in vse drugo obleko.

Prečastite gospode prosim, da se blagovolé pri naročilih
ozirajo na domačo trdko ter ne uvažujejo tujih trdk, dru-
štva in potujočih agentov.

Zagotavlja bitro in najpoštenjšo postrežbo in najnižjo
ceno, zatrjuje, da bo hvaležna tudi za najmanjše naročilo.
Najodličnejšim spoštovanjem se priporoča 566 52-2

Ana Hofbauer,

imejteljica zaloge cerkvene obleke, orodja in posode
v Ljubljani, Wolfsove ulice 4.

Ignacij Čamernik, kamnosek v Ljubljani,

Komenskega ulice števil. 28,

se priporoča prečastiti duhovščini in slav. občinstvu v vsa v kamnoseški obrti
vštevajoča se dela, bodisi umetna cerkvena ali stavbinsko-strokovnjaška.

Največja zaloge **na grobnih spomenikov** iz vseh vrst
najrazličnejših marmorjev,
katere prodaje po izredno nizki ceni.

Opozarja tudi, da so le edino pri njem kupljeni **grobnji okviri**
trpežni proti vplivu vremena, za kar jamči.

463 6-6

Kwizdov

korneuburški živino-redilni prašek

je dijetilno sredstvo za konje, govede
in ovce. Že 50 let se rabi v premmogih
hlevih, ako živali nočejo jesti, če slabo
prebavajo in za zboljšanje in namno-
ženje mleka pri kravah. Cena: ena škatla
1 K 40 h. pol škatle 70 h. Pristno je samo
z gori označeno varstveno znamko ter je do-
biti po vseh lekarnah in prodajalnicah dišav.

Glavna zaloge: II. 631 20-16

Franc Jan Kwizda,

c. in kr. avstr.-oger., kr. rumunski in knj.
bulgarski dvorni založnik
okrožni lekarnar v Korneuburgu pri Dunaju.

Kmetiška posojilnica ljubljanske okolice,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

v Ljubljani, Marije Terezije cesta hiš. št. 1,

v Knezovi hiši,

obrestuje hranilne vloge po

1098 40-17

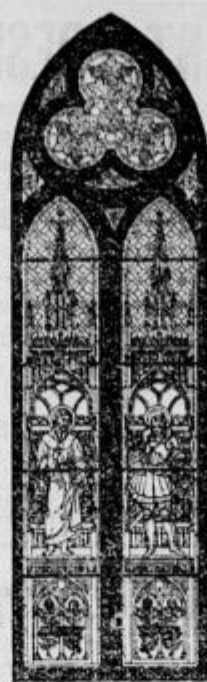
4¹/₂ odstotka

brez odbitka rentnega davka, katerega posojil-
nica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure, razun nedelj in praznikov, vsaki dan
od 8. do 12. ure dopoldne.

Poštnega hranilničnega urada št. 828.406,

Telefon števil. 57.

Zavod za slikanje na steklu **Ed. Stuhl**, Gradec, Ungergasse 3 izdeluje slikana okna za cerkve in hiše v raznih slogih.

Gosp. **Edvard Stuhl**, umetnik za slikanje na steklu, je izdelal
za tukajšnje farno cerkev sv. Križa v Poličanah dvojno okenj po 4-5 m
visoka in 1-5 m široka, jako umetniško in v največjo zadovoljnost. V
oknih so slike: krvava in nekrava daritev. Cena obeh oknoma 360 gld.
Pridite in glejte! Jako sem zadovoljen in priporočam mojstra zlasti oni
gospodom, ki bi radi kaj lepega dobili, pa nimajo veliko denarjev na razpolago.
Župni urad Poličane ob južni železnici, dne 29. marca 1899.

Jan. Lenart, duh. svétoik, župnik.

Gosp. **Edvard Stuhl**, izdelovatelj slikanih okenj v Gradcu, je za
našo novo farno cerkev sv. Vida izdelal dvanajst okenj in sicer dvojne
okenj s slikami sv. Modesta in sv. Krescencije, druge z raznimi drugimi
slikarjami ozaljšane. Vse je izvršil jako umetniško v popolno zadovolj-
nost. Ker tudi cene niso previsoke, zato umetnika toplo priporočim vsem
cerkvenim predstojništvom, ki si mislijo napraviti taka okna.

Farni urad Lučine na Kranjskem, dne 19. oktobra 1899.

Anton Dolinar, župnik.

Tacih priznanj imam prečastiti duhovščini na razpolago še dokaj.
Vljudno se priporočam
322 18-9

Ed. Stuhl.

Zdravilišče Toplice na Kranjskem postaja dolenske železnice Straža-Toplice.

Akriato-vrelec z vodo od 33 do 38° C. vročo. Se pije in koplje. Voda je izredno zdravilna zoper
protin, revmatizem, ishljas, nevralgijo, kožne in ženske bolezni. Veliki bazini za kopanje,
posamezne banje in barne kopeli. Lepo uravnane sobe za tuje, društvene dvorane in sobane za
igre. — Zdravo obnebe. Gozdi v okolici. Dobre restavracije z nizkimi cenami. — **Kopališka doba od**
1. maja do 15. oktobra. — Vsa pojasnila daje brezplačno
525 5-3 **topliško oskrbnništvo.**

Najprimerneje priložnostno
darilo za mladino so

Pomladni Glasi

ki so jih izdali ljubljanski bogoslovci dosedaj deset zvezkov.

Dobé se še razen I. in II. vsi letniki in sicer nekateri krasno
vezani po 1 K 80 h, v platno po 1 K 10 h, v polplatno po 80,
ozir. 70 h, broširani po 60, 50, ozir. 40 h.

➔ Naročajo se po vseh knjigarnah in v semenišču. ➔

F. P. Vidic & Co. v Ljubljani

ponudijo po najnižji ceni poljubno množino

stavbinske opeke, zarezne strešne opeke

(Strangfalz-Ziegel) in tem pripadajočo stekleno zarežno opeko.

Strešna okna iz litega železa.

Peci in štedilna ognjišča

(lastni izdelek). 586 2

Roman-cement in dovski Portland-cement

pa tudi vse druge za stavbe potrebne predmete.

Beste Preise! Najnižje cene. Beste Preise!

Dunajska borza.

Dne 7. junija.

Skupni državni dolg v notab	98-10
Skupni državni dolg v srebru	98-10
Avstrijska zlata renta 4%	117-95
Avstrijska krona renta 4% 200 kron	96-15
Ogerska zlata renta 4%	117-90
Ogerska krona renta 4% 200	93-—
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1673-—
Kreditne delnice, 160 gld.	688 25
London vista	240-27 1/2
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117-47 1/2

20 mark	23 51
20 frankov (napoleonor)	19-08
Italijanski bankovci	90-65
C. kr. cekini	11-33
Dne 7. junija.	
3-2% državne srečke l. 1854, 250 gld.	181-—
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	171-—
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	207 50
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	94 65
Tisine srečke 4% 100 gld.	144 40
Dunavske vravnave srečke 5%	258-—

Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	105-50
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	94 25
Priporočne obveznice državne železnice	423-—
„ „ južne železnice 3%	347 50
„ „ južne železnice 5%	122-—
„ „ dolenskih železnic 4%	—
Kreditne srečke, 100 gld.	400-—
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	397-—
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	49 15
Ogerskega	25-—
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld.	16 60
Rudolfove srečke, 10 gld.	58-—

Salmove srečke, 40 gld.	200-—
St. Genois srečke, 40 gld.	233-—
Waldsteinove srečke, 20 gld.	394-—
Ljubljanske srečke	60-—
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	280 50
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	6030-—
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	887-—
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	108 50
Splošna avstrijska stavbinska družba	180-—
Montanska družba avstr. plan.	470 25
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	445-—
Papirnih rubljev 100	254-—

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za izgube pri žrebanjih, pri izžrebanju
najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje.
Kulanina izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
I., Wolfzelle 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh,
potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih
papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocoga
obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.